

12. Huoltotoimi

Huoltolautakunnan kertomus¹⁾ Helsingin kaupungin yhteiskunnallisen huollon hallinnosta v. 1944 oli seuraava:

I. Yleiskatsaus huolto-oloihin ja huoltolautakunnan toimintaan

A. Huolto-olot

Suurimman osan kertomusvuotta painoivat maassa vallitsevan sotatilan aiheuttamat rajoitukset, haitat ja muut seuraamukset edelleenkin leimansa lakisääteiseen huoltotoimintaan sekä huoltolautakunnan ja huoltoviraston työskentelyyn. Yksityiskohtiin tässä menemättä viitattakoon vain m.m. siihen, että suurin osa keskusvirastoa oli kesken vuotta tilapäisesti siirrettävä Helsinginkadulla sijaitsevaan työtupien taloon, missä virasto sitten työskenteli 9 kuukauden ajan. Sodan päättymisen syyskuussa saattoi vuoden loppupuolella viraston toiminnan vähitellen rauhanomaiselle kannalle, nimenomaan viran- ja toimenhaltijoiden palattua tehtäviään hoitamaan, vaikkakaan esim. lautakunnan alaiset laitokset eivät vielä tällöinkään kaikissa suhteissa päässeet toimimaan normaalisesti.

Mitä tulee huoltotoimen laajuuteen, sikäli kuin on kysymys varsinaisten huoltolakien aiheuttamista tehtävistä, on se jatkuvasti, pääasiassa hyvien työmarkkinoiden vuoksi osoittanut supistumista, mutta sitä vastoin ovat erilaiset valtion rahoittamat, poikkeuksellisista oloista johtuneet sosiaaliset avustus- y.m. toimenpiteet aiheuttaneet huoltovirastolle runsaasti virka-avun luontoisia tehtäviä.

Niistä kertomusvuonna annetuista lainsäädännöksistä, jotka koskivat huoltolautakunnan toimintaa, mainittakoon tässä m.m. maaliskuun 10 p:nä annettu asetus eräiden määräaikojen pidentämisestä haettaessa valtion varoista korvausta yhteiskunnallisen huollon kunnalle aiheuttamista kustannuksista, toukokuun 19 p:nä annettu laki irtolaislain muuttamisesta, syyskuun 14 p:nä annettu laki sotasiirtolaisten yhteiskunnallisesta huollosta annetun lain muuttamisesta sekä joulukuun 22 p:nä annettu laki köyhäinhoidollisesta kotipaikkaoikeudesta eräissä tapauksissa, muita pienempiä muutoksia mainitsematta.

Yhteiskunnallisen huollon kaupungille aiheuttama rasitus oli edelleenkin suhteellisen keveä. Tähän luonnollisesti osaltaan vaikutti se, että valtio rahoitti monet sota-ajasta johtuneet erityiset huoltotehtävät. Mutta ennen kaikkea se johtui köyhäinhoitoavustukseen turvautumisen jatkuvasta, huomattavasta vähenemisestä. Siten, eräitä tätä valaisevia numerotietoja mainitaksemme, välittömästi köyhäinhoitolain nojalla avustettujen henkilöiden kokonaislukumäärä aleni 6 768:aan, mikä tiesi 904 henkilön eli 11.8 %:n vähennystä edelliseen vuoteen verraten. Varsinaisten avunsaajien kohdalla suhteellinen vähennys oli tätä jonkin verran pienempi, nimittäin 10.0 %, kun sen sijaan tilapäistä avustusta — alle 500 mk:n suuruista kotiaavustusta — saaneiden osalta vähennys oli 27.3 %. Jos vertailuja eri vuosien välillä tehtäessä pidetään silmällä välittömästi avustettujen henkilöiden kokonaislukumäärää, voidaan todeta, ettei se koko sinä 23 vuoden aikana, jolta verrannollisia tilastotietoja tässä suhteessa on saatavissa — s.o. v:sta 1922 alkaen — yhtenäkkään vuonna ole ollut niin alhainen kuin kertomusvuonna. Viimeisten kymmenen vuoden ajalta ovat välittömästi avustettujen henkilöiden vuotuiset luku-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1944/45.

määrät sekä heidän prosenttimääränsä kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn väestöön verraten seuraavat:

Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta	Vuosi	Avustettujen lukumäärä	% väkiluvusta
1935	25 639	9.2	1940	16 657	5.2
1936	23 499	8.3	1941	14 424	4.5
1937	18 872	6.4	1942	9 554	2.9
1938	16 141	5.3	1943	7 672	2.3
1939	16 053	5.1	1944	6 768	2.0

Niinikään on huoltolautakunnan työtupiin otettujen työntekijäin määrä ja heidän yhteenlaskettujen työpäiviensä summa jatkuvasti varsin huomattavasti alentunut, puhumattakaan työttömyyshuoltokortistossa olevista, joita oli vain nimeksi. Samaten oli irtolaisuudessa olleiden määrä pienempi kuin muina sotavuosina ja alkoholistihuollossakin olleiden luku oli edellisestä vuodesta vähentynyt.

Mitä huoltotoimen kustannuksiin tulee, voidaan mainita, että bruttomenot rahanarvon alenemisesta ja siitä johtuneesta köyhäinhoidon kotiavustusten korottamisesta ja palkkausmenojen kasvamisesta huolimatta nousivat edellisestä vuodesta vain n. 0.5 milj. markalla tehden kertomusvuonna 64 688 964: 85 mk.

B. Hallinto ja organisatio

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 10 jäsentä ja 10 lisäjäsentä; varajäseniä ja varalisjäseniä oli vastaavat määrät. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava:

Jäsenet:

Insinööri F. Kreander
Pianoteknikko J. Virtanen
Kirjaltaja I. Mattila
Rouva S. Saveri
Toimittaja L. Pesonen
Toimitusjohtaja L. Liljefors
Konttoristi S. Wikström
Rovasti F. E. Lilja
Asianajaja M. Olsson
Pankinjohtaja V. Sipi

Varajäsenet:

Kappalainen Th. af Björkstén
Varastotyöntekijä S. Laine
Konttoristi E. Lankinen
Myymälänhoitaja L. Pukander
Kivityöntekijä O. Nuutinen
Tullipäällismies A. Forsström
Taloudenhoitaja K. Wilén
Opettaja A. Kallioniemi
Johtaja A. Linko
Osastosihteeri E. I. Sahlan

Lisäjäsenet:

Puhtaanapitotyöntekijä E. Hintikainen
Rouva F. Pietikäinen
Liikkeenhoitaja U. Merilinna
Rouva M. Paaso
Ylikonemestari G. A. Lemström
Filosofianmaisteri E. Östenson
Filosofianmaisteri G. Cavonius
Teologiantohtori V. Päivänsalo
Hallitusneuvos A. Vehilä
Vapaaherratar A. de la Chapelle

Varalisjäsenet:

Malliveistäjä T. Kuukkanen
Rouva T. Paasivuori
Työnjohtaja J. V. Tuomi
Johtaja E. K. Kalervo
Luotsivanhin O. Lindman
Kansakoulunjohtaja K. Saltzman
Aluelääkäri L. Wetterstrand
Kansakoululääkäri E. Alho
Koulunhoitajatar L. Hagan
Kirjastotoimistonjohtaja H. Kannila

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Kreander ja varapuheenjohtajana jäsen Virtanen.

Valvontapiirit. Kaupunki oli köyhäinhuoltoa varten jaettu 10 valvontapiiriin. Piirien valvojina toimivat seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet: piirissä I a jäsen Wikström, I b lisäjäsen Paaso, II a lisäjäsen de la Chapelle, II b jäsen Olsson, III a jäsen

Lilja, III b lisäjäsien Pietikäinen, IV a jäsen Pesonen, IV b lisäjäsien Östenson, V a jäsen Saveri ja V b lisäjäsien Lemström.

Valvontapiirien alueet olivat seuraavat:

I a piiri käsitti: keskikaupungista sen alueen, jonka rajoina olivat Bulevardi, Mannerheimintie, Töölönlahti, Kaisaniemenlahti, Unioninkatu, Pohj. Esplanaadikatu, Eteläsatama, Tähtitorninvuori, Kaartinkuja, Punanotkonkatu, Punanotkonpuisto, Merimiehenkatu ja Hietalahti.

I b piiri: kaupungin eteläosan, rajoina Hietalahti, Merimiehenkatu, Punanotkonpuisto, Punanotkonkatu, Kaartinkuja, Tähtitorninvuori, Eteläsatama ja Merisatama, sekä Eteläsataman suulla olevat saaret ynnä Suomenlinnan.

II a piiri: Kallion kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Helsinginkatu, Fleminginkatu, Agricolanpuisto, Viides linja, Hämeentie, Eläintarhanlahti ja Töölönlahti.

II b piiri: Siltasaaren, Kruunuhaan ja Katajanokan kaupunginosat, rajoina Hämeentie, Haapaniemenkatu, Siltavuorensatama, Pohjoissatama, Eteläsatama, Pohj. Esplanaadikatu, Unioninkatu, Kaisaniemenlahti ja Eläintarhanlahti.

III a piiri: Käpylän, Vanhankaupungin, Arabian ja Toukolan kaupunginosat kokonaan sekä Vallilan kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat rautatie, Teollisuuskatu, Sturenkatu, Hämeentie, Helminkatu ja Vanhankaupunginselkä.

III b piiri: Vallilan ja Hermannin kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Sturenkatu, Hämeentie, Helminkatu, Vanhankaupunginselkä ja Teollisuuskatu.

IV a piiri: asuma-alueet Reijola, Uusipelto, Ruskeasuon, Tilkka ja Pasila sekä Töölön kaupunginosasta sen alueen, joka on Hietaniemenkadun ja Arkadiankadun pohjoispuolella.

IV b piiri: Etu-Töölön, Arkadiankadun eteläpuolella, sekä kaupungin länsiosan, rajoina Hietaniemenkatu, Arkadiankatu, Mannerheimintie, Bulevardi, Hietalahti, Ruoholahti ja Lauttasaarenselkä.

V a piiri: Kallion kaupunginosasta sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Fleminginkatu, Helsinginkatu ja rautatie.

V b piiri: Kallion ja Sörnäisten kaupunginosista sen alueen, jonka rajoina olivat Teollisuuskatu, Pääskylänkatu, Sörnäisten satama, Haapaniemenkatu, Viides linja, Agricolanpuisto ja Fleminginkatu sekä Kana, Hana, Sompia, Nihti ja Mustikkamaa nimiset saaret.

Huoltolautakunnan osastot ja jaostot. Kaupungille vahvistetun huolto-ohjesäännön mukaisesti lautakunnassa jatkuvasti toimii neljä osastoa, hallinto-osasto, köyhäinhuolto-osasto, irtolaishuolto-osasto ja alkoholistihuolto-osasto.

Hallinto-osasto käsittelee kaikki sellaiset yhteiskunnallisen huollon hallintoa koskevat asiat, joita ei ole määrätty muun elimen päätettäväksi, niihin luettuina myös työttömyys- huoltoon kuuluvat asiat, sikäli kuin ne on uskottu huoltotoimen toteutettaviksi, ja on hallinto-osastolla oikeus yksimielisellä päätöksellä ratkaista myös huoltolautakunnan päätösvaltaan kuuluvia asioita, jos ne ovat niin kiireellisiä, etteivät ne siedä lykkäystä lautakunnan seuraavaan kokoukseen, mutta on ratkaisusta ilmoitettava lautakunnan seuraavassa kokouksessa. Osaston käsittelemiin asioihin on kuulunut huoltoviraston virkailijoita koskevia ja muita juoksevia tai kiireellisiä tehtäviä, kuten tilapäisten virkailijoiden ja palveluskunnan ottamista, sairas- ja virkaloman myöntämistä sekä myös työttömyyshuoltoa koskevia asioita, ja kuului osastoon lautakunnan puheenjohtaja Kreander puheenjohtajana, sen varapuheenjohtaja Virtanen varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä muiden kolmen osaston puheenjohtajat, nimittäin huoltotoimen toimitusjohtaja köyhäinhuolto-osaston puheenjohtajan ominaisuudessa ja kolmas apulaisjohtaja irtolais- ja alkoholistihuolto-osastojen puheenjohtajan ominaisuudessa sekä jäsenet Sipi ja Mattila valittuina.

Köyhäinhuolto-osaston asiana on:

1) valvoa, että annetaan tarpeenmukaista elatusta ja hoitoa henkilöille, joille kunta lain mukaan on velvollinen sitä hankkimaan, tai että annetaan tarkoituksenmukaista avustusta, jotta estettäisiin varaton joutumasta elatuksen tai hoidon puutteeseen;

2) päättää köyhäinhoidon hyväksi tehtyjen lahjoitusten käytöstä lahjoittajan määräysten mukaisesti;

3) täyttää ne muut tehtävät, jotka köyhäinhuoltolain mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat; sekä

4) täyttää tammikuun 17 p:nä 1936 annetun lastensuojelulain 9 §:n 2. momentin a) kohdassa mainitussa tapauksessa ne lasten ja nuorten henkilöiden yhteiskunnallista huoltoa koskevat tehtävät, jotka lastensuojelulain ja lastensuojeluasetuksen mukaan kuuluvat huoltolautakunnalle.

Köyhäinhoito-osastoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta sekä jäsenenä köyhäinhoito-osaston jaostojen varapuheenjohtajat, nimittäin Lilja, Olsson, Pesonen, Saveri, Wikström ja Mattila, joista viimeksi mainittu osaston varapuheenjohtajana

Huolto-ohjesäännön mukaan huoltolautakunta jakoi osaston vuoden alussa tarpeellisiin jaostoihin käsittelemään asioita, jotka koskivat:

1) köyhäinhoidon antamista ja edellä mainitun 4 kohdan mukaan osastolle kuuluvaa yhteiskunnallista huoltoa sekä luopumista köyhäinhoidon korvauksesta;

2) täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuun ottamista sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen;

3) sen yhteiskunnallisen huollon korvaamista, jota ulkokunnissa on annettu Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaaville; sekä

4) hoidokin ottamista kunnalliskotiin tai työlaitokseen sekä hoidokin toimittamista muuhun hoitolaitokseen tai sijoittamista yksityiskotiin.

Osasto jaettiin tämän mukaisesti 8 jaostoon. Näistä jaostot I—VI käsittelivät kaupungin alueella oleskelevien köyhäinhoitoanomuksia ollen kullakin oma rajoitettu alueensa kaupungista hoidettavanaan, lukuunottamatta VI jaostoa, joka ratkaisi laitoksiin ottamista koskevat sekä vakinaista asuntoa vaille olevien muutakin köyhäinhoitoa koskevat anomukset katsomatta siihen, missä kaupunginosassa ja piirissä asianomainen asui. Kussakin jaostossa toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä asianomainen apulaisjohtaja viran puolesta sekä muina jäsenenä kaksi lautakunnan keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joista toinen lisäjäsenistä valittuna, nimittäin ensimmäisessä jaostossa jäsen Wikström ja lisäjäsen Paaso, toisessa jaostossa jäsen Olsson ja lisäjäsen de la Chapelle, kolmannessa jaostossa jäsen Lilja ja lisäjäsen Pietikäinen, neljännessä jaostossa jäsen Pesonen ja lisäjäsen Östenson, viidennessä jaostossa jäsen Saveri ja lisäjäsen Lemström sekä kuudennessa jaostossa jäsen Mattila ja lisäjäsen Cavonius.

Seitsemäs jaosto käsitteli ulkokunnissa avustettujen helsinkiläisten korvausasioita koskevat tehtävät, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana toinen apulaisjohtaja, varapuheenjohtajana Liljefors ja jäsenenä Vehilä.

Kahdeksas jaosto päätti asioista, jotka koskivat täyden köyhäinhoidon varaan joutuneen henkilön omaisuuden haltuun ottoa sekä sen käyttämistä hoidon korvaamiseen, ja kuuluivat siihen puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja viran puolesta määrättyinä sekä varapuheenjohtajana jäsen Olsson ja jäsenenä lisäjäsen Päivänsalo.

Irtolaisuusosaston asiana on täyttää irtolaislain ja irtolaisasetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät, ja ovat siihen kuuluneet puheenjohtajana kolmas apulaisjohtaja viran puolesta määrättyinä sekä valittuina jäsenet Lilja ja Pesonen, edellisen varapuheenjohtajana, ja lautakunnan lisäjäsenet Hintikainen ja Lemström. Irtolaisuusosaston valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä ja yleisvalvojina ovat toimineet lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Hintikainen, Lemström, Lilja ja Pesonen.

Alkoholihuolto-osaston asiana on toimeenpanna alkoholistolain ja alkoholistiasetuksen mukaan huoltolautakunnalle kuuluvat tehtävät. Siihen kuuluivat puheenjohtajana kolmas apulaisjohtaja viran puolesta määrättyinä sekä jäsenenä lautakunnan jäsenet Kreander ja Liljefors, edellinen varapuheenjohtajana, ja lisäjäsenet Vehilä ja Pietikäinen. Alkoholihuollon valvontaan nähden on kaupunki ollut yhtenä piirinä, jossa yleisvalvojina toimivat lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä valittuina Kreander, Liljefors, Pietikäinen ja Vehilä.

Huoltolautakunnan alaisten huoltolaitosten johtokuntiin kuuluivat seuraavat henkilöt:

Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Virtanen, varapuheenjohtajana toimistonjohtaja H. Allenius ja jäsenenä Hagan sekä varalla Wilén, Saveri ja Lemström;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan puheenjohtajana Sipi, varapuheenjohtajana rakennusmestari G. Welroos ja jäsenenä Merilinna sekä varalla Lilja, Tuomi ja kaupunginagronoomi J. Tamminen; sekä

Työtupien johtokuntaan puheenjohtajana Kreander, varapuheenjohtajana Wikström sekä jäsenenä kaupunginvaltuuston puheenjohtaja E. Rydman, talousneuvos M. Sillanpää ja lautakunnan jäsen Saveri.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa sekä sen hallinto-osastossa oli rahatoimenjohtaja E. von Frenckell sekä köyhäinhuolto-, irtolais- ja alkoholistihuolto-osastoissa kaupunginhallituksen jäsen J. Kivistö. Jaostoissa ja huoltolaitosten johtokunnissa edustivat kaupunginhallitusta seuraavat vuosijäsenet: jaostossa, joka päättää täyden köyhäinhoidon varaan joutuneiden omaisuuden haltuunottoa ja sen käyttämistä hoidon korvaamiseen koskevat asiat, sekä samoin kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunnassa ja huoltolautakunnan työtupien johtokunnassa rouva M. Salmela-Järvinen sekä Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa rahatoimenjohtaja E. von Frenckell.

C. Kokoukset ja tärkeimmät päätökset

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 3 varsinaista ja 2 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 23 asiaa. Hallinto-osasto kokoon-tui 12 varsinaiseen ja 2 ylimääräiseen kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 441 asiaa. Köyhäinhuolto-osastolla oli 1 kokous ja siinä käsiteltiin 3 asiaa, ja sen eri jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita	Jaosto	Kokouksia	Käsiteltyjä asioita
I	21	2 042	V	23	2 205
II	17	2 113	VI	18	2 896
III	21	1 810	VII	15	1 898
IV	21	1 870	VIII	4	397

Irtolaihuolto-osasto piti 21 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 1 416 asiaa. Alkoholistihuolto-osastolla oli 21 kokousta, joissa se käsiteli kaikkiaan 928 asiaa. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta kokoontui 12 kokoukseen käsitellen niissä 205 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 15 kokousta ja niissä asioita yhteensä 256. Työtupien johtokunta kokoontui 12 kertaa käsitellen 167 asiaa.

Lautakunnan käsittelemät asiat. Huoltolautakunnan ja sen hallinto-osaston kertomusvuoden kuluessa käsittelemistä joko periaatteellista laatua olevista tai muuten yleisempää mielenkiintoa ansaitsevista asioista esitettäköön seuraavat:

Kokouksessaan tammikuun 4 p:nä huoltolautakunta käsiteli toimitusjohtajan promemorian, joka koski Työlaitosten keskusliiton suositaman pistejärjestelmän sekä eräiden muidenkin yhdenmukaisten menettelytapojen voimaansaattamista kaikissa työlaitoksissa. Laajasta promemoriasta kävi selville, että sen jälkeen kuin huoltolautakunta kokouksessaan tammikuun 31 p:nä 1938 oli päättänyt hyväksyä Tervalammen ja Käpylän työlaitoksissa olevien hoidokkien työnsuoritusten ja käytöksen arvostelun perusteet sekä vahvistaa arvosteluperusteissa edellytetyjen työnsuoritusten ja käytöspisteiden raha-arvot sekä huoltokorvauksen päivittäisen raha-arvon ja sittemmin kokouksessaan marraskuun 30 p:nä 1942 rahanarvon alenemisen johdosta korottanut sanottuja raha-arvoja muuttuneiden olosuhteiden vaatimassa määrässä, Työlaitosten keskusliitto, johon myös Helsingin kaupunki kuuluu jäsenenä, oli kiinnittänyt huomiota siihen, että eri työlaitoksissa noudatettaviksi vahvistetut hoidokkien työnsuoritusten ja käytöksen arvosteluperusteet sekä niiden edellyttämät pistejärjestelmät ja pisteiden sekä huoltokorvauksen raha-arvot eivät olleet muodostuneet yhdenmukaisiksi. Tämän johdosta ja koska yhdenmukaisuutta oli pidettävä jo köyhäinhuololainkin nojalla työlaitoksessa olevien osalta tärkeänä sekä koska irtolaisiakin oli enenevin määrin alettu pitää kuntien työlaitoksissa ilman, että oli huolehdittu täysin yhdenmukaisten perusteiden voimaansaattamisesta irtolaislain 11 pykälässä säädetyn palkkiorahan laskemiseksi, keskusliitto oli ryhtynyt toimenpiteisiin tarpeellisen yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi. Tässä

tarkoituksessa Työlaitosten keskusliitto oli lähettänyt kaikkien työlaitosten hallintoelimille kirjelmän sekä laatimansa pistejärjestelmän y.m. soveltamisohjeet, minkä lisäksi myös sosiaaliministeriöltä oli saapunut irtolaiselle työlaitoksessa maksettavan palkkion perusteita koskeva ministeriön päätös, ja olivat asiaa sen jälkeen käsitelleet sekä Tervallammen työlaitoksen johtokunta että kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevan työlaitoksen johtokunta tehden asiassa huoltolautakunnalle asian vaatimat esitykset. Promemoriensa lopussa toimitusjohtaja esitti:

1) että huoltolautakunta päättäisi kumota kokouksessaan tammikuun 31 p:nä 1938 noudatettaviksi vahvistamansa Helsingin kaupungin työlaitosten hoidokkien työnsuoritusten ja käytöksen arvosteluperusteet sekä hyväksyä ja vahvistaa niiden sijaan Tervallammen työlaitoksessa tammikuun 1 p:stä 1944 lukien noudatettaviksi Työlaitosten Keskusliiton kokouksessa lokakuun 23 p:nä 1943 hyväksytyt yleiset arvosteluperusteet ja sanotun liiton hallituksen hyväksymät työlaitoksissa hoidettavien pistejärjestelmän y.m. soveltamisohjeet sellaisinaan; sekä

2) että huoltolautakunta päättäisi, että edellisessä kohdassa kerrotuissa soveltamisohjeissa mainitut raha-arvot, nimittäin: kuntoisuuspisteen raha-arvo 20 p, työtulospisteen raha-arvo kymmentuntisena työpäivänä 6: 50 mk ja kahdeksantuntisena työpäivänä 5: 50 mk sekä elatuskustannuksen raha-arvo 24 mk jokaiselta päivältä, ovat Tervallammen työlaitoksessa sekä mies- että naispuolisiin hoidettaviin nähden tällaisina voimassa tammikuun 1 p:stä 1944 lukien toistaiseksi ja kunnes toisin määrätään;

3) että huoltolautakunta päättäisi, että edellä 1 ja 2 ponnin kohdalla tehdyt päätökset koskevat myös Käpylän työlaitosta, kuitenkin sillä poikkeuksella, että työtulospisteen raha-arvo tässä laitoksessa, jossa työpäivän pituus on kautta koko vuoden 8 tuntia, on 6 mk sekä että näitä päätöksiä Käpylän työlaitoksessa sovelletaan vain köyhäinhuoltolain nojalla työlaitokseen otettuihin miehiin, koska Käpylän työlaitoksessa ei ole lupa hoitaa irtolaisia eikä naispuolisia työlaitoshoidokkeja.

Nämä ponnit huoltolautakunta hyväksyi edellä mainitussa kokouksessaan.

Huoltolautakunnan hallinto-osaston kokouksessa tammikuun 24 p:nä otettiin käsiteltäväksi ote kaupunginhallituksen pöytäkirjasta edellisen vuoden joulukuun 30 p:ltä, joka koski kunnallisten arkistojen järjestämistä ja niiden asiakirjain hoitamista, ja päätti hallinto-osasto kaupunginhallituksen päätöksestä näkyvien määräysten johdosta

1) ilmoittaa kaupunginhallitukselle, että asiakirjojen käsittelyssä ja arkistoisissa oli huoltovirastossa mahdotonta ryhtyä vielä kertomusvuoden aikana yksityiskohtia myöten kaikin osin noudattamaan valtionarkiston antamia ohjeita ja niissä asetettuja vaatimuksia, koska virastossa ei ollut varsinaista ja vielä vähemmän valtionarkiston hyväksymää ja sen antamat ohjeet täyttävää arkistosuoja, joten asiakirjoja oli pakko edelleen säilyttää sekä käsittely- että arkistoisimisvaiheessa kaikissa mahdollisissa komeroissa ja käytävissä, niin myös että todellisia parannuksia asiakirjojen säilyttämisessä ja siitä johtuen myös niiden käsittelyssä oli mahdollista saada aikaan vasta sen jälkeen kuin virastolle oli hankittu arkistosuoja, mihin nykyisessä huoneistossa ei kuitenkaan ollut mahdollisuuksia, tai virastolle järjestetty tilaisuus siirtää vanhempaa arkistoa keskusarkistoon, josta alkaen vasta käsiarkistojen oikealle hoidolle saataisiin riittävästi tilaa;

2) että diarioiden pidosta annetut määräykset oli pantava täytäntöön huoltotoimen toimitusjohtajan annettavien lähempien ohjeiden mukaisesti;

3) että toimitusjohtaja oikeutettiin ottamaan tililtä Tilapäistä työvoimaa suoritettavilla palkkioilla tarpeelliset asiaatuntevat tilapäiset työvoimat järjestämään ja luetteloimaan vastuunalaisiksi arkistonhoitajiksi määrättyjen viranhaltijain apuna huoltoviraston ja huoltolaitosten arkistot valtionarkiston antamien ohjeiden mukaisesti niin pitkälle kuin siihen nykyisissä huoneistoissa oli mahdollisuuksia;

4) että koska huoltoviraston yleisen toimiston rekisterikansliaan aina tuli kuulumaan suurin osa koko viraston arkistoitavista asiakirjoista, huoltoviraston vastuunalaiseksi arkistonhoitajaksi, siitä huolimatta että huoltolautakunnan kesäkuun 14 p:nä 1937 vahvistamassa lautakunnan alaisten viranhaltijain johtosäännössä arkistonhoito oli siihen asti jaettu osin rekisterikanslian esimiehen ja osin yleisen toimiston keskuskanslian kirjaajan tehtäväksi, määrätään tammikuun 1 p:stä 1944 lukien rekisterikanslian esimies, velvollisuudella välittömästi valvoa ja vastata myös viraston yleiseen toimistoon kuuluvien köyhäinhuolta varten asetettujen huoltokanslioiden arkistoista;

että huomioon ottaen huoltoviraston toimisto- ja kansliajaon, joka teki mahdottomaksi annettujen ohjeiden mukaisen arkiston ja käsiarkistojen hoidon yhdelle ainoalle viranhaltijalle, vastuunalaiselle arkistonhoitajalle määrätään osavastuulliset vakinaiset apulaiset yleisen toimiston keskuskansliaan, työttömyyshuoltokansliaan, irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan, asiamiestoimistoon, kassa- ja tilitoimistoon, kunnalliskotiin ja sen yhteydessä olevaan työlaitokseen, Tervalammen työlaitokseen ja työtupiin; sekä

5) että seulomis- ja hävittämislueletot oli laadittava rinnan arkistojen järjestämisen tai luetteloinnin kanssa saatettaviksi aikanaan kaupunginhallituksen kautta valtion-arkiston hyväksyttäväksi.

Sittemmin ilmoitti kaupunginhallitus otteella pöytäkirjastaan tammikuun 20 p:ltä, että valtionarkisto oli myöntänyt lykkäystä Helsingin kaupungin virastojen sekä laitosten arkistosuojien kuntoonpanolle v:n 1945 loppuun saakka. Tähän kuuluvana asiana on vielä mainittava, että kaupunginhallitus ilmoitti otteella pöytäkirjastaan maaliskuun 2 p:ltä oikeuttaneensa m. m. huoltolautakunnan valokuvattamaan sanotussa päätöksessä mainitut asiakirjat ja piirustukset kuitenkin siten, että huoltolautakunnan kassa- ja tilitoimiston tilikirjoista saatiin valokuvauttaa ainoastaan jaoittelupäiväkirjat.

Huoltolautakunnan hallinto-osaston kokouksessa tammikuun 24 p:nä käsiteltiin kaupunginhallituksen kiertokirje saman kuun 8 p:ltä, joka koski kansaneläkemaksujen pidättämistä ja suorittamista julkisoikeudellisessa virkasuhteessa olevilta henkilöiltä sen jälkeen kuin joulukuun 30 p:nä 1943 annetulla lailla kansaneläkelain muuttamisesta julkisoikeudellisen virkasuhteen osapuolelta oli rinnastettu muihin työnantajiin ja työntekijöihin. Asiasta oli toimitusjohtaja antanut tarpeelliset ohjeet alaisilleen viranhaltijoille sekä saattanut kiertokirjeellään tapahtuneet muutokset asianomaisten tietoon.

Huoltolautakunnan hallinto-osasto käsiteli kokouksessaan helmikuun 14 p:nä kysymyksen huoltoviraston apulaisasiamiehen viran julistamisesta haettavaksi, mikä virka viran aikaisemman haltijan, varatuomari I. Arpian tultua nimitetyksi huoltoviraston asiamieheksi, oli ollut täyttämättä maaliskuun 1 p:stä 1943 lähtien, ja päätti hallinto-osasto julistaa puheena olevan viran haettavaksi virkasäännön määräämässä järjestyksessä. Sen jälkeen kuin virkaa, sen oltua haettavaksi julistettuna, oli hakenut kaikkiaan seitsemän henkilöä, käsiteli huoltolautakunta huhtikuun 3 p:nä pitämässään ylimääräisessä kokouksessa viran täyttämistä koskevan asian. Merkiten, että huoltotoimen toimitusjohtaja oli laatinut promemorian viran hakijoista sekä heidän ansioistaan, mistä promemoriasta kävi m. m. selville, että huolto-ohjesäännön mukaan apulaisasiamiehen valitsee kaupunginhallitus viran oltua huoltolautakunnan toimesta haettavaksi julistettuna ja että lautakunnan oli annettava hakijoista ainoastaan lausuntonsa, päätti huoltolautakunta lausuntonaan kaupunginhallitukselle ilmoittaa puoltavansa huoltoviraston sihteerin A. Asteljoen valitsemista puheenaolevaan virkaan. Toukokuun 8 p:nä pidetyssä hallinto-osaston kokouksessa käsiteltiin ote kaupunginhallituksen pöytäkirjasta huhtikuun 20 p:ltä, josta kävi selville kaupunginhallituksen valinneen ja nimittäneen avoimna olleeseen apulaisasiamiehen virkaan huoltoviraston sihteerin varatuomari A. Asteljoen.

Hallinto-osaston kokouksessa maaliskuun 13 p:nä käsiteltiin Tervalammen työlaitoksen johtokunnan kirjelmä, jossa johtokunta esitti, että huoltolautakunta ryhtyisi toimenpiteisiin Tervalammen työlaitoksen johtajan viran nostamiseksi 19:stä palkkaluokasta 15:een palkkaluokkaan perustellen esitystä sillä, että naisosastojen ja erittäinkin irtolaisnaisosaston perustaminen laitokseen oli aiheuttanut johtajalle lisätehtäviä ja vastuuta, sekä myös sillä, että Tervalammen työlaitoksen maatila tuotantolaitoksena oli aivan toista suuruusluokkaa kuin maan toiset työlaitokset, joiden johtajien palkat olivat osittain kohonneet korkeammiksikin kuin Tervalammen työlaitoksen johtajan. Sittemmin lokakuun 2 p:nä pitämässään kokouksessa hallinto-osasto käsiteli kaupunginhallituksen kirjelmän syyskuun 7 p:ltä, jonka ohessa tiedoksi lähetetystä kaupunginvaltuuston elokuun 30 p:nä pidetyn kokouksen päätösluettelosta näkyi, että kaupunginvaltuusto oli v:n 1945 alusta lukien päättänyt siirtää Tervalammen työlaitoksen johtajan viran 19 palkkaluokasta 17 palkkaluokkaan.

Kuten v:n 1941 vuosikertomuksesta käy selville, päätti kaupunginhallitus aikoinaan että Tervalammen työlaitoksen tammikuun 3 p:nä 1941 palaneen sikalan tilalle rakennetaan uusi sikala noin 350 sikaa ja noin 150 porsasta varten, asettaen samalla tarkoitusta varten erityisen rakennustoimikunnan sekä myöntäen tarpeelliset varat siihen. Rakennussuunnitelmaa ei kuitenkaan vallinneiden olojen vuoksi ollut voitu toteuttaa.

Kun hintataso sittemmin oli huomattavasti kohonnut ja alkuperäinen kustannusarvio siten käynyt uusia olosuhteita vastaamattomaksi, oli yleisten töiden lautakunta laadittanut uuden kustannusarvion, joka päättyi 1 987 000 mk:aan. Kirjelmällään helmikuun 24 p:ltä kaupunginhallitus lähetti tiedoksi ja toimenpiteitä varten kaupunginvaltuuston helmikuun 16 p:nä pidetyn kokouksen päätösluettelon, josta näkyi kaupunginvaltuuston päättäneen merkitä seuraavan vuoden talousarvioon 1 037 000 mk:n suuruisen lisämäärärahan Tervalammen työlaitoksen sikalan rakentamista varten sekä oikeuttaa rakennustoimikunnan käyttämään määrärahan jo kertomusvuonna, minkä asian hallinto-osasto käsitteli kokouksessaan maaliskuun 13 p:nä.

Hallinto-osaston kokouksessa elokuun 5 p:nä käsiteltiin kiireellisessä järjestyksessä Tervalammen työlaitoksen johtokunnan kirjelmä saman kuukauden 2 p:ltä, joka liitteen sisälsi selostuksen laitoksen talousrakennuksen ja vaatevaraston edellisen heinäkuun 18 p:nä sattuneesta tulipalosta sekä johtokunnan esitykset niiksi toimenpiteiksi, joihin kiireellisesti oli ryhdyttävä uuden talousrakennuksen aikaansaamiseksi jo ennen talven tuloa, mitä tarkoitusta varten kirjelmään oli liitetty myös uuden talousrakennuksen luonnospiirustukset ja summittainen kustannusarvio. Hallinto-osasto päätti yksimielisesti hyväksyä luonnospiirustukset ja summittaisen kustannusarvion sekä johtokunnan kirjeessä tehdyt muut esitykset, jotka koskivat välttämättömän vaatevaraston hankkimista ja korvausten suorittamista hoidokkien säilöön otetuista vaate- y. m. tavaroista ja anoa kaupunginhallitukselta, että se ryhtyisi viipymättä johtokunnan esittämiin toimenpiteisiin. Huolto-ohjesäännön 4 pykälän 2 momentin mukaisesti ilmoitettiin asisata huoltolautakunnan seuraavassa, elokuun 28 p:nä pidetyssä kokouksessa. Seuraavan syyskuun 4 p:nä pitämässään kokouksessa käsitteli hallinto-osasto otteen kaupunginhallituksen pöytäkirjasta elokuun 10 p:ltä, josta näkyi kaupunginhallituksen, esitykset hyväksyen, päättäneen:

hyväksyä omasta puolestaan kaupunginarkkitehdin ehdotuksen Tervalammen työlaitoksen talousrakennuksen rakentamiseksi sisustetuin ullaoin noin 550 000 mk:aan nousevan kustannusarvion mukaisesti;

pyytää sosiaaliministeriöltä hyväksymistä sanotuille piirustuksille;

osoittaa tarkoitusta varten 550 000 mk:n suuruisen määrärahan, jonka ottamisesta seuraavan vuoden talousarvioon oli tehtävä esitys seuraavalle kaupunginvaltuuston kokoukselle;

antaa rakennustyön toteuttamisen jo asetetulle Tervalammen sikalan rakennustoimikunnalle, joka oikeutettiin keskeyttämään sikalan rakennustyö toistaiseksi, jos se rakennusluvan ja työvoiman saantiin nähden osoittautuisi tarpeelliseksi;

oikeuttaa huoltoviraston kassa- ja tilitoimiston avaamaan menoarvion ulkopuolelle tilin, jolle oli kirjattava ne menot, jotka tulivat johtumaan kansanhuoltoministeriöltä anottavilla ostoluvilla hankittavista vaatekappaleista, jotka oli annettava hoidokeille heidän palaneiden vaatteittensa sijaan, sekä myös ne menot, jotka tulivat johtumaan hoidokeille annettavasta korvauksesta siitä heidän palaneesta omaisuudestaan, jonka tilalle ei ollut saatu lupaa ostaa uutta tavaraa; sekä

oikeuttaa huoltolautakunnan käyttämään tuhoutuneen irtaimiston palovakuutuskorvauserän laitoksen tuhoutuneen perusvaatevaraston hankkimiseen ja muihin hankintoihin ja korvauksiin niin pitkälle kuin sitä riittäisi.

Lopuksi näkyi pöytäkirjan otteesta kaupunginhallituksen päättäneen oikeuttaa asianomaiset kaupunginvaltuuston päätöstä odottamatta aloittamaan rakennustyöt. Sittemmin lokakuun 2 p:nä pidetyssä hallinto-osaston kokouksessa esiteltiin ote kaupunginhallituksen pöytäkirjasta elokuun 24 p:ltä, josta ilmeni sosiaaliministeriön kirjelmällään elokuun 19 p:ltä vahvistaneen Tervalammen työlaitoksen talousrakennuksen piirustukset ehdoin, että tulipalon varalta rakennuksen yläkerrokseen järjestetään sopivaan kohtaan varaportaat. Huoltolautakunnan kokouksessa joulukuun 21 p:nä vihdoin käsiteltiin kaupunginhallituksen kirjelmä, josta näkyi valtuuston kokouksessaan syyskuun 20 p:nä päättäneen hyväksyä päätöksen Tervalammen työlaitoksen talousrakennuksen uudelleen rakentamisesta sekä päättäneen merkitä v:n 1945 talousarvioon tarkoitusta varten 550 000 mk:n suuruisen määrärahan, jota saatiin käyttää jo kertomusvuoden aikana. Mainittakoon tässä yhteydessä, että sosiaaliministeriön annettua lokakuun 28 p:nä kiertokirjeen, joka koski huoltolaitosten paloturvallisuutta, sanottu kiertokirje toimitettiin kaikkien lautakunnan alaisten huoltolaitosten tiedoksi toimi-

tusjohtajan samalla antaessa kiertokirjeessään asiaa koskevia lähempiä ohjeita ja määräyksiä.

Huoltolautakunta käsitteli huhtikuun 3 p:nä pitämässään ylimääräisessä kokouksessa kunnalliskodin johtokunnan kirjelmän maaliskuun 24 p:ltä, joka koski huoltopäiväkustannusten määräämistä korvausta velottaessa. Johtokunnan laatiman laskelman mukaan tuli nettopäiväkustannukseksi hoidokkia kohden kertomusvuonna 46:98 mk (v. 1943 40:36 mk), jolloin laskelmassa oli otettu huomioon m.m. kiinteistöistä kertynyt vuokra, mutta ei korjauskustannuksia, sekä suhteellinen osa työlaitosten kustannuksista, koska kunnalliskotihoidokkeja oli sosiaaliministeriön luvalla sijoitettu myös työlaitosrakenukseen sen vuoksi, että puolustusvoimille oli täytyntä luovuttaa kunnalliskodin huoneistoja. Ottaen huomioon elinkustannuksissa tapahtuneen huomattavan nousun, joka ei voinut jäädä huomioonottamatta oikeusviranomaisiltakaan, päätti lautakunta v:n 1944 hoitopäiväkustannuksiksi vahvistaa johtokunnan yllä mainitun laskelman nojalla ehdottaman 40 mk helsinkiläisten hoidosta ja 45 mk ulkokuntalaisten hoidosta hoitopäivältä katsomatta siihen, oliko hoito annettu kunnalliskoti- vaikeo sairausosastoilla, valtiolta korvausta velottaessa kuitenkin aina 45 mk hoitopäivältä.

Huoltolautakunnan hallinto-osasto käsitteli kokouksessaan huhtikuun 3 p:nä sosiaaliministeriön kirjelmän edellisen kuukauden 22 p:ltä, jossa ministeriö oli, ottaen huomioon sodasta johtuneet erityiset olosuhteet Helsingin kaupungissa ja nojautuen maaliskuun 10 p:nä 1944 annettuun asetukseen eräiden määräaikojen pidentämisestä haettaessa valtion varoista korvausta yhteiskunnallisen huollon kunnalle aiheuttamista kustannuksista, myöntänyt Helsingin kaupunkikunnalle tehdystä anomuksesta määrääjän pidentämisestä kesäkuun 1 p:nä 1944 saakka kaupungin hakiessa korvausta valtion varoista köyhäinhoidollisesta kotipaikkaoikeudesta eräissä tapauksissa joulukuun 31 p:nä 1940 annettujen lakien nojalla, sellaisina kuin mainitut lait olivat muutettuina myöhemmin annetuilla laeilla, mainituissa laeissa tarkoitettua huollon kustannuksista.

Samassa kokouksessa hallinto-osasto käsitteli kaupunginhallituksen kirjelmän maaliskuun 16 p:ltä, josta kävi selville kaupunginvaltuuston myöntäneen Helsingin Vapaan huollon keskukselle huoltotoimen pääluokkaan sisältyvistä käyttövaroistaan 300 000 mk käytettäväksi keskuksen ja 500 000 mk käytettäväksi kansanavun Helsingin paikallistoimikunnan juokseviin menoihin kertomusvuonna. Mainittakoon, että huoltotoimen toimitusjohtaja oli asiassa antanut puoltavan lausunnon, jossa oli viitattu m.m. siihen, että lakisääteisen köyhäinhoidon menot olivat puheena olevan vapaan huoltotyön avustustoiminnan johdosta supistuneet sekä että sillä muutenkin oli erittäin suuri positiivinen merkitys pääkaupungin huoltotoiminnalle. Kokouksessaan kesäkuun 5 p:nä hallinto-osasto käsitteli kaupunginhallituksen lähetteen edellisen kuukauden 31 p:ltä, jossa pyydettiin huoltolautakunnan lausuntoa Helsingin Vapaan huollon keskuksen anomuksesta, että keskukselle myönnettäisiin 1 miljoonan mk:n suuruisen apuraha pommituksissa kärsimään joutuneiden avustamisesta aiheutuneiden ja vastaisuudessa aiheutuvien menojen peittäämiseksi. Hyväksyen toimitusjohtajan asiassa antaman lausuntoehdotuksen hallinto-osasto päätti puoltaa anomusta.

Huoltolautakunta käsitteli ylimääräisessä kokouksessaan huhtikuun 24 p:nä kaupunginhallituksen lähetteen maaliskuun 29 p:ltä, jossa pyydettiin lausuntoa kuudentoista eri järjestön ja yhdistyksen anomuksesta, että niille yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatuista määrärahoista myönnettäisiin apurahaa kertomusvuodeksi. Asian käsittelyä varten oli toimitusjohtaja laatinut lausuntoehdotuksen, jossa puollettiin anottujen apurahojen myöntämistä ja päätti lautakunta asettua puoltamaan toimitusjohtajan ehdotusta. Otteillaan pöytäkirjastaan kesäkuun 22 p:ltä kaupunginhallitus ilmoitti myöntäneensä avustuksia 17 eri järjestölle ja yhdistykselle ehdoin, että apurahojen saajat m.m. tulivat olemaan huoltolautakunnan valvonnan alaisia ja että niiden jokaisessa eri tapauksessa tuli huoltolautakunnan rekisterikansliasta hankkia tarkka tieto avunanojen oloista sekä ilmoittaa annetut avustukset sanotun kanslian rekisteröitäviksi. Merkityksen tiedoksi hallinto-osasto kokouksessaan heinäkuun 10 p:nä valitsi lautakunnan jäsenistä ja lisäjäsentä valvojat kullekin yhdistykselle ja järjestölle.

Myöhemmin vuoden kuluessa antoi hallinto-osasto kaupunginhallitukselle vielä useita siltä pyydettyjä lausuntoja erillisistä, vapaitten huoltajärjestöjen apuraha-anomuksista.

Pelastusarmeija on, kuten aikaisemmissa toimintakertomuksissa on kerrottu, useina talvina ylläpitänyt kaupungissa kodittomien miesten lämmittelytupaa, jossa kävijöille samalla on tarvittaessa annettu lämmintä ruokaa. Tätä toimintaa, jonka tarkoituksena on ollut torjua kerjuuta sekä toimeettomien henkilöiden oleskelua rautatieaseman y.m. julkisten rakennusten eteishalleissa ja yksityisten talojen porraskäytävissä, kaupunki on huoltolautakunnan hallinto-osaston suosituksesta kertomusvuodenkin aikana tukenut myöntämällä tarkoitusta varten apurahoja.

Kokouksessaan marraskuun 6 p:nä hallinto-osasto käsitteli kaupunginhallituksen pöytäkirjanotteella syyskuun 28 p:ltä huoltolautakunnalle toimittaman kehoituksen, jossa huoltolautakuntaa pyydettiin tutkimaan, millä tavoin väkijuomaliikkeen voittovaroja voitaisiin käyttää alkoholistien huollon tehostamiseen, sekä tekemään siitä esityksen kaupunginhallitukselle. Merkittävään, että edellä mainittu kaupunginhallituksen kehoitus oli aiheutunut sosiaaliministeriön kaikkien kuntien valtuustolle syyskuun 15 p:nä osoittamasta kiertokirjeestä, jossa sosiaaliministeriö — viitaten väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä toukokuun 20 p:nä 1935 annetun lain kolmanteen pykälään sekä siihen, että useissa tapauksissa väkijuomien aiheuttamien vauroiden ehkäisemiseen tai poistamiseen ja raittiutta edistäviin tarkoituksiin oli myönnetty aivan liian vähän varoja — kehoitti kuntia riittävässä määrässä tukemaan paikkakuntansa raittustoimintaa ja alkoholistihuoltoon kuuluvia toimenpiteitä saamallaan voittovaroilla. Tämän asian oli alkoholistihuolto-osasto käsitellyt kokouksessaan marraskuun 3 p:nä ja esittänyt lausuntonaan, että väkijuomaliikkeen voittovarojen kunnan osuutta olisi pääkaupungissa enenevin määrin käytettävä alkoholistilain edellyttämän raittiusvalvonnan tehostamiseen m.m. siten, että huoltolautakunnan jäsenistä ja lisäjäsenistä, raittius- ja siveellisyysjärjestöjen jäsenistä sekä muistakin kansalaispiireistä pyrittäisiin saamaan alkoholistien erikoisvalvojiksi sopivia henkilöitä, joille maksettaisiin sanotuista varoista kohtuullinen palkkio ja joille puheena olevien varojen avulla järjestettäisiin lyhyitä ohjauskursseja. Näiden toimenpiteiden avulla oli osaston käsityksen mukaan mahdollista saada alkoholistien valvonta yksilöllisemmäksi ja tehokkaammaksi kuin vakinaisin palkatuin työvoimin. Osasto oli edelleen esittänyt, että sanotuilla varoilla levitettäisiin sopivaa raittiusaiheista ja alkoholismikysymystä käsittelevää opaskirjallisuutta alkoholistien ja heidän omaistensa keskuuteen. Kaikilla näillä perusteilla alkoholistosasto oli esittänyt, että kaupungin v:n 1945 menoarvioon merkittäisiin 150 000 mk:n lisäys alkoholistihuollon tehostamiseen, ja päätti hallinto-osasto alussa mainitussa kokouksessaan yhtyä osaston ehdotuksiin. Sittemmin kaupunginvaltuusto päättikin merkitä esitetyn suuruisen määrärahan huoltolautakunnan ja huoltoviraston yleisen toimiston menoarvioon nimikkeellä Alkoholistihuollon tehostaminen.

Kuten huoltolautakunnan v:n 1937 toimintakertomuksesta käy selville, oli huoltolautakunnassa samoin kuin eräissä muissakin kaupungin hallintoelimissä jo sanottuna vuonna ryhdytty harkitsemaan kysymystä, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä tarttuvaa keuhkotuberkuloosia sairastaviin alkoholisteihin nähden. Tämä kysymys joutui jälleen kertomusvuonna huoltolautakunnan käsiteltäväksi hallinto-osaston kokouksessa marraskuun 6 p:nä sen johdosta, että terveydenhoitolautakunta oli lähetteellään lokakuun 4 p:ltä pyytänyt huoltolautakunnalta lausuntoa kaupungin tuberkuloosilääkäriin G. Tingvald-Hannikaisen esityksen johdosta, joka koski tarttuvaa keuhkotuberkuloosia potevien asosiaalisten henkilöiden eristämistä muun sopivan laitoksen puutteessa kaupungin kunnalliskotiin tai sen alaiseen suljettuun erikoisosastoon. Käsiteltyään kysymyksen hallinto-osasto päätti hyväksyä lausuntonaan annettavaksi toimitusjohtajan laatiman laajahkon esityksen, jossa toisaalta todettiin, ettei alkoholisteja yleensääkään, saattikka sitten tuberkuloottisia alkoholisteja ollut saatu riittävin määrin toimitetuksi suljettuun laitoshuoltoon, koska valtiovalta ei ollut riittävässä määrässä pitänyt huolta alkoholistihuoltoloiden, puhumattakaan niissä tarpeellisten erikoisosastojen perustamisesta, sekä toisaalta viitattiin siihen, ettei voimassa olevan alkoholistolainsäädännön mukaan kunnalle kuulunut alkoholistihuoltolaitosten perustaminen ja ylläpitäminen. Myöskään ei ollut mahdollisuuksia voimassa olevien säännösten ja määräysten perusteella sijoittaa kysymyksessä olevia henkilöitä kaupungin kunnalliskotiin eikä työlaitoksiin, eikä liioin näyttänyt olevan edellytyksiä erityisen osaston perustamiseksi esim. kaupungin tuberkuloosisairaalan yhteyteen. Näin ollen hallinto-osasto lausuntonsa lopussa tyytyi toteamaan, että kysymyksen ratkaisemiseksi oli jätävä odottamaan valtiovallan toimenpiteitä asiassa.

Koska työttömyyshuoltokortiston pito y.m. työttömyyshuoltoon kuuluvat asiat valtioneuvoston marraskuun 9 p:nä tekemän päätöksen ja kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön sen nojalla marraskuun 16 p:nä antamien yleisten työttömyyshojjeiden mukaan toistaiseksi oli siirrettävä työvoimalautakunnille ja työvoimapäälliköille, aiheutui tästä, että huoltolautakunnan alaisen työttömyyshuoltokanslian toiminta oli keskeytettävä. Sanotusta syystä esitti huoltotoimen toimitusjohtaja kaupunginhallitukselle kirjelmässään marraskuun 28 p:ltä, että työttömyyshuoltokanslian kanslianesimies ja kanslianhoitaja toistaiseksi siirrettäisiin työskentelemään työvoimapäällikön toimistoon, minkä esityksen kaupunginhallitus sittemmin hyväksyi, sen jälkeen kuin huoltolautakunnan hallinto-osasto oli kokouksessaan joulukuun 11 p:nä asian käsitellyt ja hyväksyneet toimitusjohtajan toimenpiteet.

Huoltolautakunta käsitteli vuoden viimeisessä, joulukuun 21 p:nä pidetyssä kokouksessaan kaupunginhallituksen lähetteen marraskuun 30 p:ltä, mistä kävi selville valtioneuvoston päättäneen, että Huopalahden, Kulosaaren ja Oulunkylän kunnat ja Haagan kauppala kokonaisuudessaan sekä osa Helsingin maalaiskunnasta liitetään Helsingin kaupunkiin v:n 1946 alusta lukien. Samalla kuin asia merkittiin tiedoksi, merkittiin myös, että kaupunginhallitus oli jo v. 1941, kuten huoltolautakunnan kertomuksessa sanotulta vuodelta on esitetty, asettanut komitean valmistelemaan kysymystä huoltotoimen järjestämisestä alueliitoksen johdosta. Kun komitean jäsenistä toimittaja R. Paasio oli siirtynyt toiselle paikkakunnalle, päätti lautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että komiteaan valittaisiin hänen tilalleen huoltolautakunnan asiamies I. Arpia.

On vielä lopuksi mainittava, että huoltolautakunnan hallinto-osasto vuoden varrella käsitteli monia muitakin juoksevia järjestelyasioita, m.m. varsin lukuisasti viranhaltijoita koskevia kysymyksiä, joiden yksityiskohtaiseen esittämiseen tässä ei kuitenkaan voida ryhtyä. Lisättäköön vielä, että huoltotoimen toimitusjohtaja joutui kertomusvuoden aikana antamaan virkailijakunnalle suuren määrän kiertokirjeitä, joiden tarkoituksena oli ohjata huoltotoimen täytäntöönpanoa niin periaatteellisessa suhteessa kuin käytännöllisiin toimenpiteisiin nähden kohti mahdollisimman suurta yhdenmukaisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

D. Katsaus huoltoviraston toimintaan

Viranhaltijat. Viraston viranhaltijakunnassa kertomusvuoden kuluessa tapahtuneista muutoksista mainittakoon, että lautakunnan apulaisasiamieheksi valitsi kaupunginhallitus huoltoviraston sihteerin, varatuomari A. Asteljoen, joka toukokuun 15 p:stä lukien ryhtyi sanottua virkaa hoitamaan.

Kansliatyö. Huoltoviraston yleisestä toimistosta lähetettiin vuoden aikana kaikkiaan 4 115 kirjelmää, mihin lukuun ei sisälly irtolais- ja alkoholistikanslian kirjeenvaihto. Niistä oli keskuskanslian lähettämiä 2 076, rekisterikanslian lähettämiä 803, köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokanslioiden lähettämiä 1 001 ja työttömyyshuoltokanslian lähettämiä 235.

Köyhäinhuollon saamista koskevia anomuksia tehtiin köyhäinhoitoa varten asetettuihin huoltokanslioihin yhteensä 23 755, joista eri kansliat valmistelivat seuraavat määrät:

I kanslia	3 647	IV kanslia	4 015
II »	4 082	V »	5 193
III »	3 034	VI (laitos) kanslia	3 784
			Yhteensä 23 755

Lisäksi vastaanotettiin rekisterikansliassa sairaaloiden maksusitoumusanomuksia 2 941, joista rekisterikanslia käsitteli 1 975 ja loput valmisteltiin eri avustuskanslioissa.

Köyhäinhoitoa varten asetetuissa huoltokanslioissa vuoden kuluessa käsiteltyjen asioiden kokonaislukumäärä oli 79 114, joista I kansliassa 12 721, II:ssa 12 132, III:ssa 12 045, IV:ssä 12 735, V:ssä 14 495 ja VI:ssa (laitoskansliassa) 14 986. Näiden kanslioiden kodissa-

kävijät suorittivat yhteensä 23 834 kotikäyntiä tapausten tutkimiseksi ja jakautuivat ne eri kanslioihin kuuluvien valvontapiirien kesken siten, että I kanslian osalle tuli 3 646, II 4 164, III 3 036, IV 4 087, V 5 356 ja VI (laitoskanslian) 3 545. Kanslian, esimiehet toimittivat edellisten lisäksi yhteensä 925 tarkistuskäyntiä avustuksensaajien luona. Kanslioiden diakonissat suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita tai muita sellaisia henkilöitä, jotka tarvitsivat erikoishuoltoa. Diakonissojen täten tekemiä kotikäyntejä oli yhteensä 13 098.

Huoltoviraston keskuskanslia sijaitsi edelleen vuokrahuoneistossa Siltasaarenkadun talossa n:ot 3—5. Köyhäinhuoltoa varten asetetut huoltokansliat pidettiin avoinna arkipäivisin klo 9—14 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 9—13.

Rekisterikansliassa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 6 152 uudella kortilla, joten rekisteri vuoden päättyessä sisälsi kaikkiaan 134 196 korttia. Henkilöasiakirjavihkojen eli n.s. aktien luku kasvoi 6 273:lla ja oli niiden kokonaismäärä vuoden lopussa 133 580. Rekisteristä annettiin avustuksensaajia koskevia tietoja viranomaisille, vapaille huoltojärjestöille y.m. 2 259 tapauksessa. Eriksen pidetyssä sairaala- ja lääkehoitokortistossa oli kertomusvuonna n.s. eläviä kortteja 3 873. Uusia avustuskortteja annettiin kansliasta 625. Kansliassa käsiteltiin vuoden aikana 1 975 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 1 045 tapauksessa, eräissä tapauksissa varattomuustodistus, osan anomuksista rautessa tai tullessa hylätyiksi. Rekisterikanslian kodissakävijät suorittivat yhteensä 2 168 tutkimuskäyntiä, minkä lisäksi kansliaan asetettu erikoiskodissakävijä suoritti 207 tarkistuskäyntiä lapsiperheissä lasten huollon tehostamiseksi. Rekisterikanslian tehtäviin on lopuksi kuulunut huoltotoimintaa valaisevien tilastollisten katsausten ja tutkimusten laatiminen ja suorittaminen sekä niitä varten tarvittavan aineiston kokoaminen ja myös kaupungin ja valtion julkaisemia tilastokatsauksia varten tarpeellisten ensitietojen kerääminen ja asianomaisille viranomaisille toimittaminen.

Irtolais- ja alkoholistihuoltokansliaan ilmoitettiin tai muuten tuli sen tietoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 428 uutta alkoholistitapausta ja 131 uutta irtolaistapausta. Kanslian kodissakävijät saivat tutkittavakseen kaikkiaan 3 362 tapausta, joista uusintakäsittelyyn joutui 2 803 edellisinä vuosina rekisteröityä alkoholisti- ja irtolaistapausta. Tutkimuksia ja kuulusteluja suorittivat kodissakävijät näissä tapauksissa yhteensä 3 617 ja valvontakäyntejä 1 039. Alkoholisteihin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 292, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 103, jälkivalvontapäätöksiä 47 ja huoltolaan lähettämisesityksiä 51. Irtolaisiin kohdistuvia varoituspäätöksiä tehtiin 124, valvonta- ja jatkovalvontapäätöksiä 43, jälkivalvontapäätöksiä 74, työlaitokseen lähettämispäätöksiä 103 ja pakkotyöhön määräämispäätöksiä 9; kotikuntaan lähetettiin 1 irtolainen. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana alkoholistihuollossa olleista henkilöistä, luvultaan 618, ja irtolaishuollossa olleista, luvultaan 634, on edempänä (s. 101—108). Kansliasta lähetettiin 3 645 ja sinne saapui 3 631 kirjelmää.

Asiameistoimiston viiden eri kanslian tehtävät on v:n 1938 kertomuksessa tarkemmin selostettu, joten tässä esitetään vain kertomusvuoteen kohdistuvia numerotietoja niiden kansliatoiminnasta. Asiameistoimiston yleiskanslian monihaaraista yleisluontoisista tehtävistä ei kuitenkaan asian laatuun katsoen ole esitettävissä tilastonumeroita.

Ulkokuntalaisia koskevien asiain eli A-kanslia esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 802 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 373 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia tapauksia 493, joista 372 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa. Kaikista vireillä olevista tapauksista saatiin kertomusvuonna lopullisesti selvitettyiksi 818, joista 661 huoltolautakunnan, loput lastensuojelulautakunnan. Kansliasta lähetettiin 7 069 ja sinne saapui 4 929 kirjelmää.

Ulkokunnissa huollettuja helsinkiläisiä koskevien asiain eli B-kansliaan saapui vuoden varrella toisilta kunnilta korvausvaatimuksia, jotka koskivat 1 402 eri päähenkilöä, mutta nousi laskutustapausten määrä heidän kohdaltaan 2 419:ään. Kanslia lähetti 3 219 ja sinne saapui 5 550 kirjelmää.

Valtiontapausten eli D-kanslia haki korvauksia valtiolta huoltolakien nojalla annetusta huollosta, jonka valtio lain mukaan on velvollinen korvaamaan, kaikkiaan 576 eri henkilöä koskevassa tapauksessa, ja koski niistä 461 huoltolautakunnan, 105 lastensuojelulauta-

kunnan ja loput 10 molempien antamaa huoltoa. Näiden lisäksi kanslia haki valtiolta korvausta 164 sotasiirtolaisen saamasta huollosta, lautakunnan 15 henkilölle antamasta ammattiopetusavustuksesta, 19 raajarikolle lautakunnan toimesta hankitusta proteesista tai muusta heidän liikuntakykyään ja toimeentulomahdollisuuttaan edistävästä apuneuvosta sekä 12 henkilölle sokeanavustuslain mukaisia kertakaikkisia sokeanavustuksia näkökyvyn parantamiseksi. Näistä hylättiin yksi ammattiopetushakemus ja yksi proteesihakemus. Näiden tehtävien lisäksi kanslia hoiti asiat, jotka koskivat köyhäinhoidon korvauksen perimistä ja korvaussummien toimittamista valtiolle tapauksissa, joissa ulkomailla köyhäinhoitoa saaneilla oli täällä omaisuutta tai korvauskykyisiä korvausvelvollisia, ja oli täten hoidettuja tapauksia 37. Kansliasta lähetettiin 2 223 ja sinne saapui 3 119 kirjelmää.

Yksityisiin elatusvelvollisiin kohdistuvien korvausasiain eli L-kanslia velkoi yksityisiltä elatusvelvollisilta korvausta 21 351 avunsaajapäähenkilölle annetusta avustuksesta, joista 18 188 koski huoltolautakunnan antamaa huoltoa (niistä 17 924 köyhäinhoitoa, 99 alkoholistihuoltoa, 3 irtolaisuhoitoa ja 162 sotasiirtolaisuhoitoa) sekä loput 3 163 lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Uusia tapauksia oli kokonaisuudessaan 1 644, joista 1 288 huoltolautakunnan ja loput lastensuojelulautakunnan. Kertomusvuonna selvitettiin lopullisesti kaikkiaan 2 659 tapausta, niistä huoltolautakunnan 2 358 ja 301 lastensuojelulautakunnan. Työlaitokseen kanslia lähetti työllään annettua köyhäinhoitoa korvaamaan 21 miestä. Kansliasta lähetettiin 15 688 ja sinne saapui 10 100 kirjelmää.

Koko asiamiestoimiston lähettämien kirjelmien yhteinen lukumäärä oli 28 199 ja saapuneiden 23 698.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

A. Köyhäinhoitolakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Avunsaajien lukumäärä. Varsinaisia avustuksensaajia oli yhteensä 6 259 henkilöä eli 1.9 % kaupungin kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkitystä asukasluvusta vuoden lopussa. Tämä on pienin vuotuinen avustettujen lukumäärä sitten vuoden 1922, josta lukien verrannollisia tilastonumeroita on saatavissa. Miehiä oli tästä luvusta 1 928, naisia 4 231 ja alle 16-vuotiaita lapsia 100. Edelliseen vuoteen verrattuna oli kokonaislukumäärässä vähennystä 713 henkilöä eli 10.2 %.

Tilapäistä avustusta eli yksinomaan kotiaavustusta vuoden aikana alle 500 mk saaneita oli 509 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verrattuna merkitsi 191 henkilön eli 27.3 %:n vähennystä. Turvautuminen köyhäinhoidon avustukseen oli siis sekä varsin naisten että varsinkin tilapäisten avustuksensaajien kohdalla edelleenkin melkoisesti vähentynyt. Laskemalla molemmat edellä olevat avustuksensaajain ryhmät yhteen, saadaan välittömästi avustettujen luvuksi 6 768 henkilöä, ja edusti tämäkin luku lajissaan alhaisinta vuotuista tilastolukua sitten vuoden 1922.

Näiden lisäksi on kotiin annetuista varsinaisista kotiaavustuksista välillisesti tullut osalliseksi 909 henkilöä, joista avunsaajain aviopuolisoita 255 ja lapsia 654. Laskemalla yhteen varsinaiset sekä tilapäisesti ja välillisesti avustetut, saadaan yhteissummaksi 7 677, joka henkilöluku osoittaa Helsingin kaupungin köyhäinhoidosta välittömästi tai välillisesti osalliseksi tulleiden koko määrän.

Yllä esitettyihin lukuihin sisältymättöminä ja niistä erillään pidettävänä ryhmänä on vielä mainittava muissa kunnissa avustetut, mutta Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttivat henkilöt, yhteensä 1 402, sekä huoltotoimen varsinaisiin määrärahoihin kuulumattomilla lahjoitusvaroilla avustetut 182 henkilöä.

Köyhäinhoitoavustusta nauttineiden henkilöiden lukumäärän kehitystä v. 1935—44 absoluuttisesti sekä suhteessa kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyyn kaupungin väestöön kunkin vuoden lopussa osoittaa seuraava vertailu:

	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Absoluuttiset luvut										
Varsinaiset avunsaajat	19 174	17 753	14 994	12 853	12 249	13 021	11 942	8 388	6 972	6 259
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	25 639	23 499	18 872	16 141	16 053	16 657	14 424	9 554	7 672	6 768
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	35 555	32 446	25 420	21 019	20 425	21 527	19 236	11 740	8 939	7 677
%:na väkiluvusta										
Varsinaiset avunsaajat	6.9	6.3	5.1	4.2	3.9	4.1	3.7	2.6	2.1	1.9
Varsinaiset + tilapäiset avunsaajat	9.2	8.3	6.4	5.3	5.1	5.2	4.3	2.9	2.3	2.0
Varsinaiset + tilapäiset + välillisesti avustetut	12.8	11.4	8.7	6.9	6.5	6.7	6.0	3.6	2.7	2.3

Seuraavassa esitetään yksityiskohtaisempia selvityksiä tärkeimmästä avunsaajien ryhmästä, varsinaisista avunsaajista. Siten oli syntymäpaikkaa koskevan selvityksen perusteella kaikista varsinaisista avunsaajista 80.7 % syntynyt muualla paikkakunnalla ¹⁾ kuin Helsingin kaupungissa. Maalaiskunnissa oli syntynyt 60.4 %, maamme kaupungeissa 34.3 %, ulkomailla 5.0 % ja 0.3 %:n syntymäpaikka oli tuntematon. Erikseen miehistä, naisista ja alle 16-vuotiaista lapsista oli muualla kuin Helsingissä syntyneitä seuraavasti:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla ¹⁾ kuin Helsingissä syntyneitä	1 453	3 585	16	5 054
%:na varsinaisista avunsaajista	75.4	84.7	16.0	80.7

Siten siis ³/₄ miehistä ja runsaasti ⁴/₅ naisista ei kuulunut kaupungin syntyperäiseen väestöön, kun sen sijaan lapset, vähäisiä poikkeuksia lukuunottamatta, olivat helsinkiläissyntyisiä. Kertomusvuonna tässä suhteessa ilmenevä tilanne ei sanottavasti poikennut edellisistä vuosista.

Avunsaajien kotipaikkaoikeus. Köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus muualla kuin Helsingin kaupungissa oli 1 314 henkilöllä eli 21.0 %:lla varsinaisista avunsaajista, ja on tähän luettu myös ne henkilöt, joiden kotipaikkaoikeus oli selvittämättä tahi riidanalainen. Erikseen miehiin, naisiin ja alle 16-vuotiaisiin lapsiin nähden oli vastaava luku seuraava:

	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavia	382	883	49	1 314
%:na varsinaisista avunsaajista	19.8	20.9	49.0	21.0

Tämän avustettavien ryhmän suuruus ja prosenteissa laskettu osuus kaikista varsinaisista avustetuista on v. 1935—44 kehittynyt seuraavasti:

	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Muualla kuin Helsingissä kotipaikkaoikeuden omaavien luku	3 727	3 370	2 795	2 597	2 715	2 921	2 668	1 767	1 434	1 314
%:na varsinaisista avunsaajista	19.4	19.0	18.6	20.2	22.2	22.4	22.3	21.1	20.6	21.0

Helsingin kaupungissa avustettujen ns. ulkokuntalaisten osuus on siis viime vuosina tehnyt noin viidenneksen kaikista varsinaisista köyhäinhoidon avunsaajista.

¹⁾ Tuntematon syntymäpaikka siihen luettuna.

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen syynä 16 vuotta täyttäneillä avunsaajilla oli useimmissa tapauksissa sairaus, kivullosuus ja muu työkyvyttömyys, joiden osuus oli 59.2 %, josta mielisairaus 22.2 %, tuberkuloosi 5.4 %, vajaamielisyys 2.1 %, nivelreumatismi 1.2 %, raajarikkoisuus 1.1 %, sokeus ja kuurous 0.6 % sekä muut sairaudet 26.6 %. Suuruusjärjestyksessä toisella sijalla esiintyi syynä vanhuudenheikkous 30.8 %:lla ja seuraavina huolehtiminen avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta 1.9 %:lla, riittämätön ansio 1.6 %:lla, aviopuolison perheensä jättäminen 1.0 %:lla, synnytys 0.9 %:lla, työttömyys 0.7 %:lla, perheen suurilukuisuus 0.4 %:lla, aviopuolison kuolema 0.3 %:lla sekä tässä mainitsemattomat muut syyt 3.3 %:lla. Eri syyryhmät ovat edelliseen vuoteen verraten muuttuneet vain aivan vähäisessä määrässä. Eri sukupuolien osalta eroaa useimpien syyryhmien suhteellinen osuus toisaalta miesten ja toisaalta naisten kohdalla suhteellisen vähän. Kuitenkin on toisaalta merkittävää, että muutamissa syyryhmissä sukupuolien välinen ero oli varsin tuntuva: vanhuudenheikkous esiintyi syynä naisilla 37.0 %:lla, mutta miehillä vain 17.1 %:lla, kun taas tuberkuloosi oli syynä miehistä 11.8 %:lla ja naisista vain 2.5 %:lla sekä muu sairaus miehistä 33.2 %:lla ja naisista 23.5 %:lla.

Ryhmittämällä eri syyryhmät muutamiksi suuremmiksi ryhmiksi havaitaan, että eri syyryhmien suhteellinen osuus prosenteissa laskettuna on kymmenvuotiskautena 1935—44 kehittynyt seuraavasti:

Avuntarpeen syy	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
Vanhuudenheikkous	10.3	11.1	13.7	17.4	18.7	18.5	19.6	26.2	28.6	30.8
Mielisairaus ja vajaamielisyys ...	10.4	11.3	13.5	15.9	16.8	15.2	16.9	21.3	23.0	24.3
Muut sairaudet ¹⁾	33.3	35.2	41.7	40.8	38.7	34.7	34.3	37.3	37.4	34.9
Aviopuolison kuolema	0.0	0.0	0.1	0.4	0.1	0.1	0.0	0.2	0.1	0.2
Perheen lukuisuus	1.1	1.1	1.1	1.1	0.8	0.7	0.7	0.8	0.5	0.4
Epäsosiaalinen elämäntapa ²⁾ ...	6.5	6.5	5.4	6.3	5.9	6.5	7.3	6.5	6.0	4.1
Työttömyys	32.2	28.1	16.6	12.4	13.8	19.7	15.7	2.6	0.3	0.7
Muut syyt ³⁾	6.2	6.7	7.9	5.7	5.2	4.6	5.4	5.1	4.1	4.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Alle 16-vuotiaiden lasten avuntarpeen syynä oli lapsen sairaus tai viallisuus 60.0 %:lla, vanhemmista johtuva seikka 15.0 %:lla ja jokin muu syy 25.0 %:lla.

Aikuisiin avunsaajiin nähden on myös selvitetty avuntarpeen pääsyyin ohella vaikuttava lisäsy, milloin se on katsottu niin huomattavaksi, että se oleellisesti vaikuttaa avustuksen tarpeeseen. Huomioonotettava lisäsy on esiintynyt 266 henkilön kohdalla, josta 93:lla oma tai perheessä esiintynyt sairaus, kivullosuus tai muuten vähentynyt työkyky, 35:llä työttömyys, 35:llä juoppous tai muu epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus sekä 24:llä riittämätön ansio, muiden lisäsyiden esiintyessä harvemmin.

Avustuksen muoto. Avustuksen muodon mukaan avunsaajat jaetaan laitoksissa olleisiin, sijoituskodeissa yksityishoitoa saaneisiin ja kotiaavustusta nauttineihin, mutta on osa heistä saanut kahdessa muodossa annettua köyhäinhoitoa. Tämän mukaan ryhmitetyt varsinaiset avustuksensaajat seuraavasti:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Yksinomaan laitoksissa olleita	1 023	1 893	75	2 991
» yksityishoidossa olleita.....	3	2	—	5
» kotiaavustusta saaneita	491	1 767	17	2 275
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita	410	569	8	987
» » yksityishoidossa olleita	1	—	—	1
Yhteensä	1 928	4 231	100	6 259

¹⁾ Tähän on luettu erilaiset sairaudet, sokeus, kuurous, raajarikkoisuus ja vähentynyt työkyky. —

²⁾ Tähän on luettu avunsaajan tai hänen aviopuolisonsa työhaluttomuus, huolimattomuus, juoppous ja irstas elämä, aviopuolison perheensä jättäminen ja vapausrangaistus sekä aviottoman lapsen elättäminen tai synnytys. — ³⁾ Tähän on luettu riittämätön ansio, aviolapsen synnytys sekä muut sekalaiset syyt.

Jos avunsaajat ryhmitellään Suomen virallisessa köyhäinhuoltotilastossa käytännössä olevan menettelytavan mukaan vain kolmeen ryhmään, jolloin yksityishoidon katsotaan voittavan kotiaivustuksen ja laitoshoidon molemmat edelliset, saadaan seuraava asetelma:

Avustuksen muoto	Miehiä	Naisia	Lapsia ¹⁾	Yhteensä
Laitoksissa olleita	1 434	2 462	83	3 979
Yksityishoidossa olleita	3	2	—	5
Kotiaivustusta saaneita	491	1 767	17	2 275
Yhteensä	1 928	4 231	100	6 259

Laitoshuoltoa joko yksinomaan tai yksityishoidon ja kotiaivustuksen ohella oli siis saanut 3 979 henkilöä eli 63.8 % varsinaisista avunsaajista (edellisenä vuonna 60.1 %), yksinomaan kotiaivustusta 36.3 % (edellisenä vuonna 39.8 %), yksityishoidon osuuden ollessa vain 0.1 % (edellisenä vuonna samoin 0.1 %).

Avustuksen säännöllisyys tai lyhytaikaisuus. V. 1937 aloitettua tutkimusta siitä, miten varsinaiset avunsaajat jakautuvat avustuksen säännöllisyyden tai lyhytaikaisuuden mukaan, on edelleen jatkettu. Säännölliseksi on tällöin katsottu avustus, jota kertomusvuonna on keskeytymättä annettu vähintään 6 kuukauden aikana, sekä avustus, joka täyttämättä keskeytymättömyyden vaatimusta on kestänyt vähintään 9 kuukautta. Lyhytaikaista on ollut kaikki muu avustus. Tämän perusteen nojalla saadaan seuraava taulukko säännöllistä ja lyhytaikaista avustusta v:n 1944 aikana saaneista henkilöistä.

Avustus	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
Säännöllinen	932	2 577	1	3 510
Lyhytaikainen	996	1 654	99	2 749
Yhteensä	1 928	4 231	100	6 259

Suurimmalla osalla eli 56.1 %-illa kaikista varsinaisista avunsaajista oli avustus säännöllistä. Miehet ja naiset erosivat tässä suhteessa toisistaan siten, että miehistä 48.3 %, mutta naisista 60.9 % sai säännöllistä avustusta. Lasten saama avustus oli etupäässä lyhytaikaista vain 1.0 %:n saadessa säännöllistä köyhäinhuoltoavustusta. Edelliseen vuoteen verraten oli säännöllistä avustusta saaneiden prosenttiluku jonkin verran alentunut.

Edellä esitettyä jakoperustetta käyttäen on lisäksi otettu selvää, miten suuri osa varsinaisista avunsaajista on köyhäinhuoidon vakinaisia asiakkaita. Tiedot on tällöin rajoitettu koskemaan viisivuotiskautta 1940—44 ja havainnot ovat seuraavat: uusia ensi kerran v. 1944 avustettuja henkilöitä oli 1 012, joista 140 heti joutui saamaan säännöllistä avustusta; koko viisivuotiskauden aikana säännöllisesti avustettuja oli 2 909 eli 46.5 % kaikista varsinaisista avunsaajista, ja on tätä ryhmää pidettävä köyhäinhuoidon pysyvänä rasituksena; näiden lisäksi oli koko viisivuotiskautena avustettu vielä 1 422 henkilöä, mutta olivat he saaneet eräinä vuosina säännöllistä, eräinä taas lyhytaikaista tahi myös yksinomaan lyhytaikaista avustusta. Molempien viimeksi mainittujen ryhmien yhteisumma 4 331 osoittaa niiden henkilöiden määrää, jotka viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana enemmän tai vähemmän säännöllisesti olivat joutuneet turvautumaan köyhäinhuoidon varsinaiseen avustukseen.

Avunsaajien siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan varsinaiset 16 vuotta täyttäneet avunsaajat ryhmittivät siten, että heistä oli naimattomia 52.7 %, naimisissa olevia 19.0 %, eronneita 6.0 % ja leskiä 22.3 %. Miehet ja naiset jakautuivat varsin eri tavoin siviilisäätyryhmiin: kun miehistä oli naimattomia 48.2 %, naimisissa olevia 37.1 % ja leskiä 8.3 %, oli naisista yli puolet, 54.7 % naimattomia, runsas neljäsosa eli 28.7 % leskiä ja vain 10.7 % naimisissa olevia. Eronneita oli miehistä 6.4 % ja naisista 5.9 %.

Syntyperän mukaan oli alle 16-vuotiaista varsinaisista avunsaajista 45.0 % aviomyntyisiä ja loput 55.0 % aviottomia, joten aviottomien suhteellinen osuus oli siis tuntuvasti lisääntynyt. Isä oli kuollut 12 avustetulta lapselta ja 23:n isästä ei ollut tietoa.

¹⁾ Kotiaivustusta saaneisiin lapsiin nähden huomattakoon, että kotiaivustus heidän kohdallaan on etupäässä käsittänyt heille henkilökohtaisesti annettuja lääkkeitä, sairaanhoitovälineitä t.m.s.

Avunsaajien ikä. Varsinaisista avunsaajista oli 98.4% 16 vuotta täyttäneitä ja vain 1.6% alle 16-vuotiaita lapsia. 16 vuotta täyttäneiden jakautuminen eri ikäryhmiin oli alla olevan taulukon mukainen:

Ikä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	21	1.1	77	1.8	98	1.6
20—29	153	8.0	363	8.6	516	8.4
30—39	338	17.5	473	11.2	811	13.2
40—49	473	24.5	519	12.3	992	16.1
50—54	182	9.6	268	6.3	450	7.3
55—59	205	10.6	340	8.0	545	8.8
60—69	311	16.1	941	22.2	1 252	20.3
70—	245	12.7	1 250	29.6	1 495	24.3
Yhteensä	1 928	100.0	4 231	100.0	6 159	100.0

Ikäryhmitys osoittaa, että 55 vuotta täyttäneitä ja sitä vanhempia eli siis henkilöitä, joiden köyhäinhoidollinen kotipaikkaoikeus ei enää muutu, oli yli puolet eli 53.4% kaikista täysikasvuista avunsaajista; naisten kohdalla tämä ryhmä oli 59.7%, mutta miesten kohdalla 39.5%. Nuoremmista ikäryhmistä esiintyvät suurimpina ryhmät 40—49 ja 30—39 tehden vastaavasti 16.1% ja 13.1%. Miehistä kuului näihin ikäryhmiin huomattavasti suurempi osa kuin naisista, nimittäin ikäryhmään 40—49 24.5% ja 30—39 17.5%, naisista vastaavasti vain 12.5% ja 11.2%.

Avunsaajien ammatti. Täysikasvuiset avunsaajat jakautuivat eri ammattiryhmiin seuraavasti:

Ammatti	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	63	3.3	72	1.7	135	2.2
Maanviljelystä ja sen sivuelinkeinoja harjoittavia	16	0.8	25	0.6	41	0.7
Itsenäisiäliikkeenharjoittajia	179	9.3	489	11.6	668	10.8
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	108	5.6	226	5.3	334	5.4
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	716	37.1	869	20.5	1 585	25.7
Muita työntekijöitä	654	33.9	996	23.5	1 650	26.8
Merimiehiä ja kalastajia	28	1.5	8	0.2	36	0.6
Yleisessä palveluksessa tai yksit. laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	37	1.9	55	1.3	92	1.5
Yksityisten palvelijoita	—	—	1 026	24.3	1 026	16.7
Muun elinkeinon harjoittajia	35	1.8	129	3.1	164	2.7
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	92	4.8	336	7.9	428	6.9
Yhteensä	1 928	100.0	4 231	100.0	6 159	100.0

Kuten edellisinäkin vuosina esiintyivät suurimpina ryhminä tehdas- y.m. ammattityöntekijät sekä muut työntekijät, joihin luetaan ammattitaidottomat aputyöntekijät y.m.s. ja kuului näihin kumpaankin ryhmään yhteensä runsaasti puolet kaikista täysikasvuista avunsaajista; erikseen miehistä oli näiden ryhmien osuus yli 7/10, naisista vajaa puolet. Merkille pantava on lisäksi naisten kohdalla yksityisten palvelijoiden suhteellisen suuri ryhmä eli miltei $\frac{1}{4}$ kaikista naispuolisista avustetuista.

Alle 16-vuotiaat lapset on ryhmitetty vanhempiensa ammatin mukaan, aviopsyntyiset isän ja aviottomat äidin. Näistä oli tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä 48.0%, yksityisten palvelijoita 22.0% ja muita työntekijöitä 12.0%, muiden ammattiryhmien osuuden ollessa aivan vähäinen. Erikseen on syytä mainita, että aviottomista lapsista oli 40.0% yksityisten palvelijoiden lapsia.

Avunsaajien asunto-olot. Avunsaajien asunto-oloja koskeva selvitys (vrt. taulukko-liite n:o 1, s. 112) osoittaa: 1 747 avunsaajaa asui 1 huoneen asunnoissa, 442 2 huoneen

asunnoissa sekä 93 kolme tai useampia huoneita käsittävässä asunnoissa. Asukkeina asui 734 ja yömajoissa 210 henkilöä; loput olivat koko vuoden laitoksissa tai olivat heidän asunto-olonsa tuntemattomat. Jos nämä laitoksissa olleet ja ne, joiden asunto-oloista ei ole ollut tietoa, jätetään laskelman ulkopuolelle, voidaan todeta, että yhden huoneen asunnoissa asui 54.2 %, kahden huoneen 13.7 %, kolmen tai useamman huoneen asunnoissa 2.9 %, asukkeina 22.7 % sekä yömajoissa 6.5 %.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustumuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omista laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiaavustusta saaneista.

Laitoshoidto

Köyhäinhoitolain nojalla hoidettiin kaikista varsinaisista avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 1 434 miestä, 2 462 naista ja 83 alle 16-vuotiasta lasta eli kaikkiaan 3 979 eri henkilöä (edellisenä vuonna 4 189).

Laitoshuoltopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 846 650 (edellisenä vuonna 842 027), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 212.8 huoltopäivää (edellisenä vuonna 201.0). Keskimääräinen huoltopäiväluku nousi miesten kohdalla 188.7 päivästä 194.6:een ja naisten kohdalla 217.3 päivästä 229.3:een, mutta aleni lasten kohdalla 36.8 päivästä 36.1:een. Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1944

16 vuotta täyttäneet

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	1 434	2 462	3 896	279 044	564 608	843 652	216.5
Kaupungin omat laitokset	1 260	1 893	3 153	256 393	462 628	719 021	228.0
<i>Huoltolautakunnan alaiset</i>	<i>412</i>	<i>601</i>	<i>1 013</i>	<i>92 297</i>	<i>160 279</i>	<i>252 576</i>	<i>249.3</i>
Kunnalliskoti	353	599	952	82 458	159 417	241 875	254.1
Kunnalliskodin yhteydessä oleva työlaitos	74	—	74	7 319	—	7 319	98.9
Tervalammen työlaitos	15	5	20	2 520	862	3 382	169.1
Sairaalat	494	522	1 016	29 119	35 329	64 448	63.4
Marian sairaala	161	151	312	4 680	5 858	10 538	33.8
Kivelän sairaala	207	331	538	9 225	24 343	33 568	62.4
Tuberkuloosisairaala	149	49	198	15 201	5 076	20 277	102.4
Kulkutautisairaala	2	4	6	13	52	65	10.8
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden keskus-</i> <i>kodit</i>	<i>432</i>	<i>807</i>	<i>1 239</i>	<i>134 977</i>	<i>267 020</i>	<i>401 997</i>	<i>324.5</i>
Nikkilän sairaala	407	760	1 167	128 989	252 537	381 526	326.9
Kivelän sairaala	17	35	52	3 588	11 878	15 466	297.4
Keskuskodit	10	16	26	2 400	2 605	5 005	192.5
Muiden omistamat laitokset	220	638	858	22 651	101 980	124 631	145.8
<i>Vanhainkodit ja turvakodit</i>	<i>25</i>	<i>304</i>	<i>329</i>	<i>2 820</i>	<i>49 962</i>	<i>52 782</i>	<i>160.4</i>
Vanhainkoti Altenheim	—	8	8	—	2 805	2 805	350.6
» De gamlas Hem	—	6	6	—	1 951	1 951	325.2
» Eteläisen ruotsalaisen seurakunnan	—	1	1	—	274	274	274.0
» Helenahemmet	1	—	1	10	—	10	10.0
» Hemgården	—	4	4	—	1 288	1 288	322.0
» Iltala	—	6	6	—	2 104	2 104	350.7
» Mariayhdistyksen	—	13	13	—	3 172	3 172	244.0
» Pohjoisen suomalaisen seurakunnan	—	1	1	—	31	31	31.0
» Rouvasväenyhdistyksen	—	8	8	—	2 928	2 928	366.0
» Ruotsalaisen metodisti seurakunnan	—	7	7	—	1 413	1 413	201.9

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miesten	Naisten	Yhteensä	
Vanhainkoti Vaasan ukkokoti.....	1	—	1	366	—	366	366.0
» Venäläisten	6	27	33	1 123	8 815	9 938	301.2
» Vesper	—	1	1	—	366	366	366.0
Lepokoti Alisalo	—	5	5	—	175	175	35.0
» Kallioniemi	—	2	2	—	414	414	207.0
» Lepopirtti	2	1	3	41	30	71	23.7
Aitienkoti Ensikoti.....	—	54	54	—	3 874	3 874	71.7
» Solhem	—	2	2	—	121	121	60.5
Pippingsköldin hoitola	—	28	28	—	1 432	1 432	51.1
Kuhankosken tyttökoti	—	3	3	—	1 098	1 098	366.0
Naisten asuntola Valkonauha	—	1	1	—	65	65	65.0
Evakkokoti	11	128	139	888	16 508	17 396	125.2
Suomen punaisen ristin invalidikoti	1	—	1	39	—	39	39.0
Helsingin sokeainkoulun	2	—	2	48	—	48	24.0
Kuuromykkäinkoulu Salmela	1	—	1	305	—	305	305.0
» Ävik.	—	3	3	—	1 098	1 098	366.0
<i>Työkodit ja -siirtolat</i>	—	16	16	—	2 661	2 661	166.3
Vastaanottokoti Betania	—	1	1	—	31	31	31.0
Rajamäen naissiirtola	—	4	4	—	497	497	124.3
Työkoti Emmaus	—	11	11	—	2 133	2 133	193.9
<i>Sairaalat, parantolat y.m.s.</i>	140	199	339	5 966	8 621	14 587	43.0
Helsingin yleisen sairaalan synnytysosasto	—	33	33	—	376	376	11.4
» » » muut osastot..	54	92	146	1 033	2 136	3 169	21.7
Suomen punaisen ristin sairaala	79	61	140	1 984	1 750	3 734	26.7
Erilaiset keuhkotautiparantolat	1	5	6	366	826	1 192	198.7
Helsingin sairaskoti	1	9	10	366	2 866	3 232	323.2
Veikkolan parantola	—	1	1	—	95	95	95.0
Invaliidisäätiön sairaala	—	1	1	—	144	144	144.0
Kaatumatautisten hoitolat	7	2	9	2 217	428	2 645	293.9
<i>Mielisairashoitolat</i>	56	143	199	13 818	40 736	54 554	274.1
Lapinlahden sairaala	7	14	21	164	381	545	26.0
Niuvanniemen sairaala	—	1	1	—	366	366	366.0
Pitkämäen sairaala	—	1	1	—	355	355	355.0
Kellokosken sairaala	27	76	103	6 028	20 754	26 782	260.0
Seinäjoen piirisairaalat	5	12	17	1 830	4 392	6 222	366.0
Uudenkaupungin piirimielisairaala	1	21	22	366	7 686	8 052	366.0
Perttulan tylsämielisten kasvatustila	2	—	2	732	—	732	366.0
Vaalialan tylsämielisten lasten hoitola	5	10	15	1 678	3 660	5 338	355.9
Helsingin diakonissalaitoksen Rinnekoti ...	7	9	16	2 288	3 142	5 430	339.4
Toivolan poikakoti	2	—	2	732	—	732	366.0
<i>Alkoholistihuoltola</i>	1	—	1	47	—	47	47.0
Lapinjärven alkoholistihuoltola	1	—	1	47	—	47	47.0

16 vuotta nuoremmat

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	51	32	83	1 969	1 029	2 998	36.1
Kaupungin omat laitokset	45	29	74	1 379	832	2 211	29.9
<i>Huoltolautakunnan alainen</i>	15	10	25	684	274	958	38.3
Kunnalliskoti	15	10	25	684	274	958	38.3
<i>Sairaalat</i>	32	21	53	695	558	1 253	23.6
Marian sairaala	23	19	42	470	510	980	23.3
Kivelän sairaala	3	1	4	134	14	148	37.0
Tuberkuloosisairaala	3	1	4	47	34	81	20.3
Kulkutautisairaala	3	—	3	44	—	44	14.7

Laitos	Hoidokit			Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkien kohden
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Poikien	Tyttöjen	Yhteensä	
Muiden omistamat laitokset	7	3	10	590	197	787	78.7
<i>Sairaalat, parantolat y.m.s.</i>	5	3	8	115	197	312	39.0
Helsingin yleinen sairaala	2	2	4	29	83	112	28.0
Suomen punaisen ristin sairaala.....	2	1	3	10	114	124	41.3
Invaliidisäätiön sairaala	1	—	1	76	—	76	76.0
<i>Mielisairashoitolat</i>	2	—	2	475	—	475	237.5
Seinäjoen piirisairaalat.....	1	—	1	366	—	366	366.0
Kellokosken sairaala.....	1	—	1	109	—	109	109.0

Näiden taulukoiden mukaan tuli 85.2 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 29.9 % huoltopäivistä huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairashoitoloissa oli runsaasti puolet eli 54.0 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa sekä Tervälammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoidtoa saaneista 412 miestä, 601 naista ja 25 lasta eli yhteensä 1 038 eri henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 12 henkilön lisäystä. Näiden huoltolautakunnan omien laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Kunnalliskoti ja sen yhteydessä oleva työlaitos

Sodan jatkumisen johdosta oli laitoksen sairaalarakennus samoin kuin eräitä muitakin huoneistoja puolustusvoimien käytössä, eikä välirauhan solmiaminen aiheuttanut mitään muutosta tässä suhteessa vielä kertomusvuoden aikana. Sitä vastoin kaikki puolustusvoimien tehtävissä olleet viran- ja toimenhaltijat, yhtä lukuunottamatta, saapuivat vuoden loppuun mennessä takaisin virkoihinsa.

Hoidokit. Kunnalliskodissa ja sen yhteydessä olevassa työlaitoksessa hoidettiin kertomusvuonna 402 miestä ja 599 naista, yhteensä 1 001 täysikasvuista henkilöä sekä 25 lasta, joista 15 poikaa ja 10 tyttöä, siis kaikkiaan 1 026 eri henkilöä, joista osa oli vuoden kuluessa sekä kunnalliskodissa että työlaitoksessa ja eräät useampia kertoja jommassakummassa. Yhteissummaan sisältyy sotasiirtolaisia 24 miestä ja 34 naista, yhteensä 58 henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 690 henkilöä, vuoden varrella otettiin 336 ja poistettiin 302 henkilöä. V:een 1945 jäi siis jäljelle laitoksiin 724 henkilöä.

Poistetuista henkilöistä:

Siirtyi vapaaseen elämään	135	Karkasi laitoksesta	2
Lähetettiin kotikuntaansa	7	Kuoli	128
Lähetettiin muihin laitoksiin	30		
		Yhteensä	302

Poistuneiden määrään sisältyy 13 sotasiirtolaista, joista 6 miestä ja 7 naista.

Uusien hoidokkien saapuminen ja entisten poistuminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku eri kuukausina käy selville seuraavasta asetelmasta:

Kuukausi	Laitokseen		Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	Laitokseen		Keskimääräinen hoidokkiluku päivää kohden	
	otettuja	Laitoksesta poistettuja		otettuja	Laitoksesta poistettuja		
Tammikuu	48	30	691	Heinäkuu	14	16	659
Helmikuu	74	44	716	Elokuu	13	17	650
Maaliskuu	38	44	723	Syyskuu	13	14	658
Huhtikuu	13	37	703	Lokakuu	36	26	671
Toukokuu	8	23	676	Marraskuu ...	24	20	687
Kesäkuu	12	11	659	Joulukuu	43	20	705
				Koko vuosi	336	302	683

Huoltopäiviä oli vuoden varrella 250 152, joista 242 833 kunnalliskodissa ja 7 319 työlaitoksessa. Tähän sisältyy 18 073 sotasiirtolaisten huoltopäivää. Huoltopäivät jakautuivat seuraavasti:

	Huoltopäiviä kaikkiaan			Huoltopäiviä keskimäärin hoidokkia kohden	
	Kunnalliskoti	Työlaitos	Yhteensä	Kunnalliskoti	Työlaitos
Miesten	82 458	7 319	89 777	234	99
Naisten	159 417	—	159 417	266	—
Lasten	958	—	958	38	—
Kaikkiaan	242 833	7 319	250 152	249	99

Menot ja tulot. Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Kunnalliskodin	9 984 525: 70	Kunnalliskodin	302 843: 40
Työlaitoksen	2 043 519: 45	Työlaitoksen	281 316: 10
Yhteiset menot	1 548 019: 65	Luontoisetujen korvaukset...	977 676: —
Yhteensä	13 576 064: 80	Yhteensä	1 561 835: 50

Jos tuloihin vielä lisätään talousarvion ulkopuolella olevana eränä puolustusvoimien käyttöön luovutetusta, menetetystä omaisuudesta saatu hyvitys 16 679 mk, nousevat tulot kaikkiaan 1 578 514: 50 mk:aan.

Tuotannollisista laitoksista tuotti maanviljelys voittoa 204 822: 65 mk, kun sitä vastoin sikala tuotti tappiota 335 040: 90 mk ja pesula 195 187: 05 mk. Tuotantolaitosten yhteinen tappio oli kertomusvuonna näin ollen 325 405: 30 mk, niiden tuotettua edellisenä vuonna voittoa 166 458: 15 mk.

Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden, lapset ja sotasiirtolaiset mukaan lukien, oli 54: 27 mk. Jos vähennetään kunnalliskodin ja työlaitoksen tulot, talousarvion ulkopuolellakin oleva erä mukaan lukien, saadaan hoidokkipäivän nettokustannukseksi 47: 96 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten tappio, nousee hoidokkipäivän nettokustannus 49: 26 mk:aan.

Hoidokkien työ. Työkykyiset hoidokit työskentelivät laitosten taloustehtävissä ja työhuoneissa sekä maanviljelyksessä, sikalassa ja pesulaitoksessa. Hoidokeista oli 25 miestä vuoden varrella korvaamassa työllään kaupungin heille aikaisemmin antamaa huoltoa, ja laskettiin heidän työkorvauksensa arvo 35 826 mk:ksi.

Lääkärinhoito. Poliklinikalla käyntien luku oli 1 595, ollen suurin helmikuussa (174 käyntiä) ja alhaisin toukokuussa (113 käyntiä).

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 128 jakautuen kuolemänsyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemänsy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Vanhuudentaudit	11	19	30
Tartuntataudit	5	6	11
Hermoston taudit.....	5	7	12
Verenkiertoelinten taudit	17	27	44
Hengityselinten taudit	2	7	9
Virtsaelinten taudit	—	1	1
Luuston ja nivelten taudit	2	4	6
Kasvaimet	5	8	13
Väkivaltainen ja luonnoton kuolema	1	1	2
Yhteensä	48	80	128

Sielunhoito ja muu henkinen virkistystoiminta. Kunnalliskodin saarnaaja toimitti jumalanpalveluksia laitoksen kirkossa joka sunnuntai ja kirkollisina juhlapäivinä sekä lisäksi erikseen sairaosastoilla. Ehtoollista jaettiin kirkossa ja sairaosastoilla 24 kertaa, ollen ehtoollisvieraitten luku yhteensä 652. Myös useita lapsenkasteita toimitettiin.

Sodan johdosta keskeytyksissä ollut kirjaston lainaustoiminta aloitettiin maaliskuun 1 p:nä, aluksi tilapäisissä suojissa. Hoidokkien käytössä oli Helsingissä ilmestyviä päivälehtiä yhteensä 43 suomenkielistä ja 9 ruotsinkielistä vuosikertaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin aikaisempaan tapaan laitoksen omiksi tarpeiksi pääasiallisimpien viljelyskasvien ollessa erilaisia ruokajureksia ja keittiövihanneksia sekä rehuviljakasveja. Nettovoitto oli 204 822: 65 mk.

Sikala. Sikakanta käsitti vuoden alussa 238 ja lopussa 202 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 179 elävää eläintä ja 5 062 kg sianlihaa. Laitosten omaan talouteen toimitettiin 11 914 kg sianlihaa. Sikala tuotti tappiota 335 040: 90 mk, mikä johtui osaksi kohonneista palkoista ja tarvikkeiden hinnoista, osaksi sianlihasta saadusta alhaisesta hyvityksestä sekä osaksi myös siitä, että porsaita syntyi laskettua vähemmän.

Pesulaitos. Pesulaitoksessa pestiin ja mankeloitiin yhteensä 230 849 kg (edellisenä vuonna 320 154 kg) vaatteita. Pesulassa työskenteli 2 hoitajaa, lämmittäjämekaanikko ja 17 palkattua pesuapulaista sekä keskimäärin 7 hoidokkia päivittäin, joiden viimeksi mainittujen päivätyöstä velottiin pesualta 10 mk henkilöä kohden. Pesula tuotti tappiota 195 187: 05 mk, minkä aiheutti palkkojen korotus, pesuaineiden hintojen nousu ja laskettua pienempi pesumäärä.

Tervalammen työlaitos

Hoidokit. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 127 eri henkilöä.

Köyhäinhuoltolain nojalla oli näistä laitoksessa 20 eri henkilöä, joista 15 miestä ja 5 naista. Heistä oli köyhäinhuoltolain 56 §:n nojalla 5 miestä ja 1 nainen sekä 31 §:n nojalla 10 miestä ja 4 naista. Edellisestä vuodesta oli jäänyt jäljelle 17¹⁾ hoidokkia, joista 14¹⁾ miestä ja 3 naista, vuoden varrella otettiin 1 mies ja 2 naista sekä poistettiin 12 miestä ja 5 naista, joten v:een 1945 jäi 3 miestä eikä yhtään naista köyhäinhuoltolain nojalla.

Irtolaislain nojalla hoidettiin laitoksessa kokonaisluvusta 107 eri naista. Vuoden alussa heitä oli 49, vuoden varrella otettiin²⁾ 64 ja poistettiin²⁾ 71, joten seuraavaan vuoteen jäi jäljelle 42. Poistetuista pääsi 45 lopulliseen ja 26 ehdolliseen vapauteen.

Koko laitoksen kaikkien hoidokkien saapuminen ja entisten poistaminen sekä keskimääräinen hoidokkiluku vuorokautta kohden kuukausittain käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Kuukausi	Keskimääräinen hoidokkiluku			Kuukausi	Keskimääräinen hoidokkiluku		
	Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	päivää kohden		Laitokseen otettuja	Laitoksesta poistettuja	päivää kohden
Tammikuu	1	6	63	Heinäkuu	11	7	66
Helmikuu	9	9	62	Elokuu	1	3	65
Maaliskuu	19	6	69	Syyskuu	19	10	74
Huhtikuu	4	5	70	Lokakuu	3	11	67
Toukokuu	—	5	69	Marraskuu	—	13	58
Kesäkuu	—	5	63	Joulukuu	—	8	49
				Koko vuosi ²⁾ 67			88
							65

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 23 636, josta köyhäinhuoltolain nojalla hoidettujen 3 382 ja irtolaislain nojalla hoidettujen 20 254.

¹⁾ Laitoksen kirjojen mukaan siirtyi edellisestä vuodesta muodollisesti kertomusvuodelle 18 hoidokkia ja niistä 15 miestä, mutta oli näistä yksi mies ollut karkuteillä v:n 1943 alkupuolelta lukien jatkuvasti vielä koko kertomusvuodenkin, ja on sanottu hoidokki tässä jätetty pois kaikista hoidokkien lukumäärää ja vaihtelua osoittavista tilastonumeroista. — ²⁾ Niihin lukuuihin nähden, jotka koskevat laitokseen otettujen ja sieltä poistettujen irtolaisten määriä, on otettava huomioon, etteivät ne tarkoita eri henkilöitä, sillä sama henkilö on saatettu ottaa ja poistaa laitoksesta useamman kerran vuoden aikana.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 2 554 221: 75 mk ja bruttotulot 1 328 949: 95 mk. Maatilan puhdas tuotto oli 296 486: 85 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 108: 06 mk (rakennuskorjauksiin käytetyt 99 124: 60 mk huomioottaen 112: 26 mk). Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 51: 84 mk (edellisenä vuonna 38: 98 mk). Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan nettotuotto, alenee nettokustannus huoltopäivältä 39: 30 mk:aan (edellisenä vuonna 37: 18 mk).

Hoidokkien työ. Hoidokit työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- y.m. töissä, tehden kaikkiaan 19 570 työpäivää. Tästä määrästä oli työvelvollisten työpäiviä 823 ja köyhäinhuitolain 31 §:n nojalla laitokseen otettujen hoidokkien työpäiviä 1 963 sekä irtolaisten työpäiviä 16 784. Työvelvollisten laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huolto, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 8 563: 60 mk:n arvosta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkäri oli koko kertomusvuoden sotapalveluksessa, ja sinä aikana huolehtivat hoidokkien terveydenhoidosta Vihdin kunnan virkaatekevät kunnanlääkärit. Terveystilanne hoidokkien keskuudessa oli yleensä hyvä.

Henkinen huolto. Hoidokkien sielunhoidosta huolehtivat pääasiassa Vihdin seurakunnan papit käymällä pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Myös Helsingin kaupungin seurakuntien edustajat tekivät silloin tällöin tervehdyskäyntejä laitokseen esittäen tällöin hengellistä ohjelmaa.

Muusta henkisestä virkistystoiminnasta mainittakoon, että naishoidokkien keskuudessa toimi kolmiääninen kuoro ja että heillä kerran viikossa oli kerhoilta, jossa ommeltiin, luettiin ja laulettiin. Yhteisiä ohjelmallisia tilaisuuksia, joissa pääasiassa hoidokit huolehtivat ohjelman suorituksesta, oli kertomusvuonna 8. Vihdoin mainittakoon laitoksen 1 052 nidettä käsittävän kirjaston, helsinkiläisten päivälehtien, eräitten aikakausjulkaisujen sekä radiovastaanottimen suomat mahdollisuudet vapaa-ajan viettoon ja henkiseen virkistykseen.

Maatila. Viljely pinta-ala käsitti kertomusvuonna peltoa ja puutarhaa 200.49 ha sekä n. 30 ha raivattua laidunmaata. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat kylvö- ja satomäärät:

Kasvi	Viljelysala ha	Kylvömäärä kg	Sato	
			Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden kg
Ruis	19.41	3 580	22 540	1 161.3
Syysvehnä	7.57	1 660	12 000	1 585.2
Kevätvehnä	12.41	3 490	16 295	1 313.1
Ohra	6.34	1 501	10 240	1 615.1
Herne	4.18	950	2 880	689.0
Kaura	25.75	5 025	24 388	947.1
Rehuserne		1 820	5 450	211.7
Peruna	13.54	22 130	59 153	4 368.8
Sokerijuurikas	2.04	50	13 315	6 527.0
Lanttu	1.06	7	3 000	2 830.2
Vihantarehu	3.78	770	24 400	6 455.0
Heinä, kuiva	69.38	•	164 975	2 377.8
» tuore (A.I.V.)			150 000	2 162.0
Täyskesanto	5.79	—	—	—
Puutarha	5.74	•	•	•
Laidun	14.68	—	—	—
Muiden viljelyksessä	0.62	•	•	•
Viljelemätön peltoala tulvan alla	8.20	—	—	—
Raivattua laidunta	30.00	—	—	—

Lannoitukseen käytettiin 1 875 kuormaa karjanlantaa, 83 000 kg kalkkikivijauhoa, 11 300 kg kalkkisalpietaria, 10 150 kg kalisuolaa, 2 350 kg ammoniumsulfaattia ja 350 kg Y-lannosta. Hevostyöpäiviä suoritettiin yhteensä 3 030. Sota-ajan rappiot vaikuttivat kertomusvuonna jo huomattavalla tavalla maatilan tuloksia heikentävästi. Nauta-

karja käsitti vuoden alussa 146 ja lopussa 116 päätä. Koko karjan (69.3 kpl) keskituotanto oli tarkastusvuonna 1943—44 2 259 kg maitoa, 91 kg rasvaa rasvaprosentin ollessa 4.0 ja säännöllisten (10 kpl) vastaavasti 2 643 kg, 104 kg ja 3.9 %. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 44 ja lopussa 69 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin 44 sikaa ja 89 porsasta. Lampaiden lukumäärä oli vuoden alussa 4 ja lopussa 18, joista 10 karitsaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 6 täysikasvuista henkilöä, joista 4 miestä ja 2 naista. Heidän huoltopäiviensä yhteinen lukumäärä oli 1 995.

Kotiavustukset

Kertomusvuonna jaettiin varsinaista kotiavustusta kaikkiaan 3 262 Helsingissä asuvalle henkilölle, joista 2 275 sai yksinomaan kotiavustusta vähintään 500 mk:n arvosta, loput olivat kotiavustuksen ohella saaneet myös laitoshoidtoa. Tilapäistä avustusta eli kotiavustusta alle 500 mk:n arvosta sai edellisten lisäksi 509 eri henkilöä. Varsinaisille avunsaajille annettua kotiavustuksesta tuli vielä osalliseksi 255 aviopuolisoa ja 654 lasta.

Seuraava taulukko osoittaa perhesuhteet ja lasten luvun niissä tapauksissa, joissa lapset olivat osallisina kotiavustuksista:

Lasten luku	Perheitä, joihin kuului				Lasten luku	Perheitä, joihin kuului			
	mies ja vaimo	mies	vaimo	Perheitä yhteensä		mies ja vaimo	mies	vaimo	Perheitä yhteensä
1	44	3	125	172	5	4	—	—	4
2	26	1	60	87	6	5	—	2	7
3	13	—	32	45	7	1	—	—	1
4	8	—	18	26	Yht.	101	4	237	342

Alle 16 vuotiaita lapsia oli näissä varsinaista kotiavustusta saaneissa perheissä siis kaikkiaan 654 eli perhettä kohden keskimäärin 1.9 (edellisenä vuonna 1.8).

Laskemalla yhteen varsinaiset ja tilapäiset kotiavustusta saaneet sekä kotiavustuksista osallisiksi joutuneet saadaan summaksi 4 680 (edellisenä vuonna 5 802), joka luku ilmaisee niiden Helsingissä asuvien kokonaismäärän, jotka suoraan tai välillisesti pääsivät nauttimaan kotiavustuksia.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain ruokatavaroiden, vaatteiden, polttopuiden y.m. luontoismuodossa. Rahana annettujen avustusten osuus oli 86.9 % ja tarveaineina annettujen osuus 13.1 %. Mitä kotiavustustasoon tulee, on sitä vuoden kuluessa elinkustannusindeksin noustessa vastaavasti korotettu. Tästä johtuen osoittaa tapausta kohden laskettu keskimääräinen avustus nousua edellisiin vuosiin verrattuna. Tapausta kohden kuukaudessa laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1935 ...	282: 29	1937 ...	306: 04	1939 ...	321: 68	1941 ...	405: 58	1943 ...	496: 19
1936 ...	295: 65	1938 ...	317: 15	1940 ...	350: 95	1942 ...	435: 26	1944 ...	519: 28

Kertomusvuoden eri kuukausina Helsingin kaupungissa asuville jaetut kotiavustukset sekä vastaavien avustustapausten lukumäärä näkyvät seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Kotiavus- tusta- pauksia	Näistä uusia avus- tustapauksia		Kotiaavustukset, mk					Yhteensä
		Kaik- kiaan	Syynä tyt- tömyys	Rahana	Poltto- puina	Ruokana	Vaatteina	Muussa muodossa	
Tammikuu ..	2 036	80	3	914 399	109 842	7 028	11 323	3 692	1 046 284
Helmikuu ...	1 977	70	2	909 673	154 590	5 425	8 598	5 183	1 083 469
Maaliskuu ..	1 604	103	2	693 673	129 187	1 430	9 552	5 630	839 471
Huhtikuu ..	1 391	35	1	576 468	71 912	2 088	3 739	6 506	660 713
Toukokuu ..	1 336	46	1	601 463	59 968	2 005	5 729	3 574	672 739
Kesäkuu ...	1 357	44	2	634 099	38 512	2 070	9 633	5 040	689 354
Heinäkuu ..	1 388	48	1	629 722	15 248	1 820	3 120	5 611	655 521
Elokuu	1 347	39	—	611 524	1 785	1 670	3 030	5 044	623 053
Syyskuu	1 426	28	—	632 882	49 153	2 075	4 419	4 741	693 270
Lokakuu ...	1 587	70	2	711 397	114 561	3 740	9 375	6 459	845 532
Marraskuu..	1 709	97	21	789 799	242 075	6 842	4 922	6 914	1 050 552
Joulukuu ...	1 764	96	22	838 067	94 650	12 511	13 105	7 548	965 881
Koko vuosi	18 922	756	57	8 543 165	1 081 483	48 704	86 545	65 942	9 825 839

Kotiaavustukset jaettiin avustuskanslioiden I—VI toimesta ja avustustapaukset jakautuivat niiden kesken seuraavasti:

	I	II	III	IV	V	VI	Yhteensä
Kotiaavustustapauksia	3 726	3 695	2 976	3 390	3 268	1 867	18 922
Näistä uusia avustustapauksia ..	55	124	76	96	107	298	756
Syynä työttömyys	4	—	7	3	14	29	57

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtuvat toimivat entiseen tapaan kolmena osastona sijaiten kaikki osastot samassa, Helsinginkadun talossa n:o 24. Näistä osastoista

A-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia varattomille täysi-ikäisille henkilöille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa ja jotka vanhuuden, henkisen tai ruumiillisen sairaalloisuuden, ruumiinvamman tai muun niihin verrattavan syyn vuoksi ainoastaan osittain pystyivät omalla työllään hankkimaan itselleen elatusta sekä joiden työtupiin ottaminen katsottiin yhteiskunnallisen huollon tarkoituksien mukaiseksi;

B-osaston tarkoituksena oli varata työskentelymahdollisuuksia niille alkoholisti- ja irtolaisnaisille, lähinnä valvonta-asteella oleville, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä ja joille ei ollut onnistuttu saamaan sopivaa ansiotyötä muualla; sekä

C-osaston tarkoituksena oli varata tilaisuutta ansioon ja itse-elatukseen varattomille, työttömyyden vuoksi yhteiskunnallista huoltoa tarvitseville työkykyisille, työhaluisille ja ilman omaa syytään työttömille naisille, joilla oli kotipaikkaoikeus Helsingissä.

Työskentely tapahtui A-osastolla 5 työryhmässä, joista 3 oli naisia varten, B-osastolla yhtenä ryhmänä sekä C-osastolla 3 ryhmässä. Työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa kaikille osastoille yhteisesti 300. Työtupien kaikki osastot olivat koko heinäkuun ajan suljettuina.

Työtupien säännönmukaista toimintaa ovat monet eri tekijät haitanneet. Niinpä lähes 2/3 työtupien huonetiloista oli luovutettuna osaksi huoltoviraston, osaksi työvoimalautakunnan ja työvoimapäällikön viraston käyttöön. Raaka-aineiden, etenkin kangasalan tuotteiden saannin vaikeudesta johtui, että omista tarveaineista valmis-

tettuja tuotteita voitiin vain rajoitetussa määrässä valmistaa. Tästä johtuen on työtupien ainoassa myymälässäkin ollut vain niukasti tavaraa kaupan. Sensijaan asiakkaiden omista tarveaineista valmistettavien esineiden tilauksia oli tarjona enemmän kuin mitä voitiin vastaanottaa. Työtupien tulojen kannalta katsottuna ne kuitenkin olivat epäedullisempia kuin omista aineista tapahtuva valmistaminen ja valmistaiden myynti. Työtupien työsaavutusten kannalta on tuloksia heikentävästi vaikuttanut lisäksi se, että vaativampiin töihin pystyvät työntekijät ovat hakeutuneet vapaisiin töihin.

Työtuvissa valmistetuista tuotteista muodostivat pääosan erilaiset ompelu- ja räätälintyöt: kaupungin sairaaloille ja varattomille kansakoulunoppilaille tehdyt vaatetusesineet, tilaustöinä valmistetut peitteet, patjat ja matot. Puutyöosastolla suoritettiin huone- ja talouskalujen korjauksia sekä tehtiin jossakin määrin uusiakin huone- ja leikkikaluja. Jalkinekorjaamossa korjattiin sekä köyhäinhoidollista kotiaivustusta saavien henkilöiden että myös muunkin yleisön jalkineita.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina s. 61 olevasta taulukosta tarkemmin ilmenevällä tavalla. Sanottu lukumäärä oli pienimmillään, 132, kesäkuun 18 ja 30 päivien sekä suurimmillaan, 217, tammikuun 6 p:n ja helmikuun 2 p:n välisenä aikana. Työntekijäin lukumäärä oli pitkin vuotta huomattavasti talousarviossa edellytettyä alhaisempi, useiden palkanmaksukausien aikana jopa vähemmän kuin puolet siitä. Työpäivien lukumäärä koko vuonna oli 39 559.

Työtupien bruttomenot olivat 4 847 239: 95 mk ja bruttotulot 2 813 919: 10 mk, joten nettomenoksi kirjanpidon mukaan jää 2 033 320: 85 mk. Kun näiden kirjanpidon mukaisten arvojen perusteella lasketaan keskikustannus työntekijää ja työpäivää kohden, saadaan bruttomenoksi työntekijää ja työpäivää kohden 122: 53 mk (edellisenä vuonna 90: 47 mk) ja nettomenoksi 51: 40 mk (edellisenä vuonna 35: 49 mk). Jos laskelemassa otetaan vielä huomioon vuoden päättyessä myymättömänä olevan valmisteveraston sekä työainevaraston arvo, 795 036: 45 mk, supistuvat nettomenot 31: 30 mk:ksi (edellisenä vuonna 25: 04 mk) työntekijää ja työpäivää kohden.

Työtupien tuloja ja menoja koskeviin yllä esitettyihin numerotietoihin nähden on kuitenkin otettava huomioon, että niihin sisältyvät eräät sellaiset menoerät, jotka aiheuttomasti kertomusvuoden aikana rasittivat työtupien menomomentteja. Ensimmäinen tällainen erä oli kaupunginhallituksen päätöksen perusteella huoltovirastolta saamatta jäänyt 340 120: 70 mk:n suuruinen korvaus siitä työtupien huonetilasta, joka oli huoltoviraston käytössä 9 kk:n ajan. Toinen erä, suuruudeltaan 167 091: 90 mk sisälsi ne palkat, jotka oli maksettu kahdeksalle työtupien viranhaltijalle työtupien määrärahoista sinä aikana, jolloin he työtupien toiminnan päällä supistettuna olivat toimineet muissa huoltoviraston tehtävissä. Näiden menoerien yhteinen summa oli 507 212: 60 mk. Jos tämä menoerä otetaan vähentävänä tekijänä huomioon edellä ilmoitettuja keskimääräisiä kustannuksia laskettaessa, saadaan keskikustannuksiksi työntekijää ja työpäivää kohden bruttomenona 109: 71 mk, nettomenona 38: 58 mk sekä nettomenona valmiste- ja työainevaraston arvon huomioonottaen 18: 48 mk.

N.s. ehkäisevänä huoltomuotona on työtuvilla ollut oma, joskin normaalivuosia pienempi kansantaloudellinen ja sosiaalinen merkityksensä, ja on niiden avulla joukko pääkaupungin vakinaisia asukkaita voitu estää joutumasta suoranaisten köyhäinhuoltoavustuksen varaan. Niinkään työtupien erikoisosastot ovat jatkuvasti tarjonnet työmahdollisuuksia valvonnassa oleville naispuolisille alkoholisteille, irtolaisille sekä työttömyyshuoltokansliaan ilmoittautuneille.

Lopuksi on huomautettava, että työtupien A- ja C-osastoilla työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu avunsaajiin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa, sen sijaan sisältyvät B-osastolla työskennelleet irtolais- ja alkoholistinaiset asianomaisiin irtolais- ja alkoholistitilastoihin.

Lahjoitusrahastojen koroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja oli kertomusvuonna tapahtuvaa jakoa varten kertynyt seuraavasti:

	Mk		Mk
Alexandras understöd-rahasto ..	470: 40	Kordelinin, Alfred, avustusra-	
Bergmanin, Maria, testamentti-		hasto	11 920: 75
rahasto	549: 40	Lampan, Elsa Maria, rahasto ..	807: 55
Brobergin, Gustava Katharina,		Laurentin, L. A., rahasto	4 200: —
y.m. rahastot	802: 10	Mattsson-Kivilän, Isak, puoli-	
Elgin, Vilhelm, pauvres honteux		soiden apurahasto	10 000: —
rahasto	627: 50	Sierckin, Adolf Fredrik, rahasto	384: 55
Gardbergin, Lisette, rahasto ...	54: 95	Sierckenin, Carl, rahasto	153: 80
Grefbergin, Emma, rahasto	13 803: 20	Wavulinin, Waldemar, lahjoitus-	
Gripenbergin, Hedvig Charlotta,		rahasto	824: 05
rahasto	615: 30	Westzynthiuksen, W. J. S., tes-	
Hanellin, Carl Gustaf, rahasto ..	307: 80	menttirahasto	1 148: 20
Holmströmin, John, rahasto			
kainojen köyhien hyväksi	13 237: 45		
			Yhteensä 59 907: —

Näistä varoista jaettiin huoltolautakunnan toimesta avustukseksi 182 eri henkilölle yhteensä 51 163: 80 mk.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettun köyhäinhuollon luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin, eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole myöskään tämän kertomuksen yleisissä tilastollisissa selvityksissä otettu huomioon, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös köyhäinhuollon nojalla.

B. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 634 eri henkilöä, joista 63 miestä ja 571 naista. Niinä kahdeksana vuotena, joina voimassa olevaan irtolaislakiin perustuvaa irtolaishuoltoa on pääkaupungissa suoritettu, on kunkin vuonna kohdistettu irtolaishuoltotoimenpiteitä seuraavasta asetelmasta ilmenevään lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1941	112	579	691
1938	132	359	491	1942	69	597	666
1939	176	466	642	1943	75	629	704
1940	145	551	696	1944	63	571	634

Kuten havaitaan, oli irtolaishuollossa olleiden lukumäärä kertomusvuonna pienempi kuin muina sotavuosina. Erikseen oli miespuolisten irtolaisten luku pienempi kuin minään aikaisempana vuonna.

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 131, erikseen miehistä uusia 15 ja naisista 116. Eri vuosina on näiden n.s. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1941	35	169	204
1938	71	171	242	1942	20	202	222
1939	79	185	264	1943	37	203	240
1940	53	238	291	1944	15	116	131
				Yhteensä	428	1 530	1 958

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka ajanjaksona 1937—44 ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 21,9 %, joten irtolaishuolto valtaosaltaan on ollut naisten huoltoa. Mainittakoon vielä, että kertomusvuonna huollettujen 634 henkilön lisäksi käsiteltiin irtolaisina 3 miestä ja 5 naista, jotka kuitenkin vielä kertomusvuoden kuluessa siirret-

tiin alkoholistihuoltoon ja jotka tilastollisessa selvittelyssä on luettu alkoholisteihin. Seuraavassa esiintyvät selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, että uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa on ollut merkittävä ero verrattuna näihin, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Syntymäpaikan mukainen ryhmittely osoittaa, että syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kaikista irtolaisista vain 76 eli 12.0 %, erikseen miehistä 22.2 % ja naisista 10.9 %. Kaikista irtolaisista oli syntynyt, prosentteissa:

	Miehiä	Naisia	Kaikkiaan
Suomen kaupungeissa	46.0	29.4	31.1
» maalaiskunnissa	50.8	68.7	66.9
Ulkomailla	1.6	1.9	1.9
Syntymäpaikka tuntematon	1.6	—	0.1

Köyhäinhoidollisen kotipaikkaoikeuden perusteella ryhmittyvät kaikki irtolaishuollossa olevat seuraavalla tavalla:

Kotipaikka	Miehiä	Naisia	Yhteensä	
Helsinki	43	340	383	
Helsinkiä ympäröivät kunnat ¹⁾	1	17	18	
Uudenmaan läänin muut kaupungit	—	—	—	
» » » maalaiskunnat	1	23	24	
Suomen muut kaupungit	8	80	88	
» » maalaiskunnat	5	62	67	
Valtion tapaukset	2	4	6	
Tuntematon ²⁾	3	45	48	
	Yhteensä	63	571	634

Kotipaikkaoikeus Helsingin kaupungissa oli selvitetyistä siis 383:lla eli 60.4 %:lla (edellisenä vuonna 58.0 %), erikseen uusista irtolaisista 55.0 %:lla (edellisenä vuonna 49.2 %). Muita kuin Suomen kansalaisia oli irtolaisissa 2 miestä ja 2 naista. Äidinkielenä oli suomi 583:lla eli 92.0 %:lla, ruotsi 47:llä eli 7.4 %:lla ja lopulla 4:llä jokin muu kieli.

Irtolaishuollon peruste. Ne erityiset perusteet, joiden nojalla asianomaiset henkilöt ovat lain mukaan voineet joutua irtolaishuollon alaisiksi, ovat: 1) kuljeksiva elämä, 2) tavanomainen työn vieroksuminen, 3) kerjuu, 4) ammattihaureus tai 5) jokin muu peruste. Ryhmittämällä irtolaiset tämän mukaisesti ja sitä perustetta silmälläpitäen, jota on katsottu pääperusteeksi heidän ensi kerran irtolaishuoltoon joutuessaan, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä		
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	
Kuljeksiva elämä	5	7.9	26	4.5	31	4.9	
Työn vieroksuminen	24	38.1	62	10.9	86	13.6	
Kerjuu	9	14.3	—	—	9	1.4	
Ammattihaureus	—	—	482	84.4	482	76.0	
Muu peruste	25	39.7	1	0.2	26	4.1	
	Yhteensä	63	100.0	571	100.0	634	100.0

Irtolaisnaisista joutui 84.4 % huoltoon ammattihaureuden perusteella ja loput työn vieroksumisen, kuljeksivan elämän tai jonkin muun perusteen nojalla. Miehistä suurin

¹⁾ Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin mlk. ja Kulosaari. — ²⁾ Tuntemattomien suhteellisen suuri lukumäärä johtuu etupäässä siitä, että pakkotyöhön määrättyistä ei kotipaikkaoikeutta ole selvitetty, koska kotipaikkaoikeuskysymyksellä ei heihin nähden ole huoltolautakunnan kannalta merkitystä.

osa, 25 eli 39.7 %, otettiin huoltoon »muilla perusteilla» s.o. olivat henkilöitä, jotka muulla elämäntavallaan kuin haureudella tuottivat ilmeistä vaaraa yleiselle järjestykselle, turvallisuudelle tai siveellisyydelle ¹⁾, mutta miltei yhtä usein, 24:llä eli 38.1 %:lla, huollon perusteena oli työn vieroksuminen. Loput oli huollossa kerjuun tai kuljeksivan elämän perusteella. Uusiin naispuolisiin irtolaisiin nähden oli perusteista ammattihaureuden osuus 46.6 % ja työn vieroksumisen 33.6 % sekä loput kuljeksivan elämän. Vastaavasti uusilla miesirtolaisilla työn vieroksumisen ja »muiden perusteiden» osuudet olivat kumpikin 40.0 %, kuljeksivan elämän ollessa perusteena 20.0 %:lla.

Huoltotoimenpiteet. Irtolaisten suhteen käytettäviä huoltotoimenpiteitä ovat, kuten tunnettua, varoitus ja sen ohessa mahdollinen kotikuntaan lähettäminen, irtolaisvalvonta sekä työlaitokseen tai pakkotyöhön määrääminen, minkä lisäksi työlaitoksesta ja pakkotyöstä mahdollisesti vapautuneet irtolaiset ovat määräajan n.s. jälkivalvonnan alaisina. Seuraavasta yhdistelmästä ilmenee, missä määrin käytännössä on sovellettu eri huoltomuotoja, ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide.

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	16	25.4	93	16.3	109	17.2
Kotikuntaan lähettäminen	—	—	5	0.9	5	0.8
Irtolaisvalvonta	4	6.3	54	9.5	58	9.2
Työlaitos	8	12.7	236	41.3	244	38.5
Pakkotyö	7	11.1	64	11.2	71	11.2
Jälkivalvonta	26	41.3	96	16.8	122	19.2
Ilman huoltotoimenpidettä	2	3.2	23	4.0	25	3.9
Yhteensä	63	100.0	571	100.0	634	100.0

Vain varoitusasteelle jääneitä oli siis 17.2 % ja valvonta-asteelle 9.2 %, työlaitoksessa oli 38.5 % ja pakkotyössä 11.2 %. Suljetussa laitoshuollossa oli siis viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan miltei puolet, 49.7 %, kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Aivan vuoden lopussa huoltoon joutuneisiin 25 henkilöön nähden ei ehditty vielä kertomusvuonna huoltotoimenpiteitä täytäntöönpanna. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 56.5 %, valvonta-asteelle 5.3 %, työlaitoksessa oli 19.8 % ja pakkotyössä 0.8 % sekä jälkivalvonnassa 2.3 %, minkä lisäksi 14.5 % oli sellaisia vuoden lopussa tulleita, joihin ei vielä ehditty huoltotoimenpiteitä soveltaa.

Seuraavasta yhdistelmästä selviää lisäksi, missä määrin eri irtolaisiin nähden on ainoana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan ankarampia toimenpiteitä sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden osoittauduttua tehottomiksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon, minkä lisäksi siitä myös ilmenee pitemmälle huollon asteelle ehtineisiin eri vaiheissa sovelletut toimenpiteet:

Huoltotoimenpide	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan varoitus	15	93	108
» kotikuntaan lähettäminen	—	1	1
» irtolaisvalvonta	4	52	56
» työlaitos	8	192	200
» pakkotyö	7	62	69
» jälkivalvonta	12	31	43
Varoitus + kotikuntaan lähettäminen	—	4	4
» + irtolaisvalvonta	—	1	1
» + työlaitos	—	6	6
Kotikuntaan lähettäminen + työlaitos + jälkivalvonta	—	1	1
Irtolaisvalvonta + työlaitos	—	11	11
» + » + jälkivalvonta	—	1	1

¹⁾ Suurin osa näistä on ollut henkilöitä, jotka ovat syöllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Huoltotoimenpide	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Työlaitos + pakkotyö	—	1	1
» + jälkivalvonta	11	61	72
» + » + varoitus	1	—	1
» + » + työlaitos	—	14	14
Pakkotyö + työlaitos	—	1	1
» + jälkivalvonta	3	2	5
Jälkivalvonta + työlaitos	—	12	12
» + » + irtolaisvalvonta	—	1	1
» + » + pakkotyö	—	1	1
Ei toimenpidettä	2	23	25
Yhteensä	63	571	634

Työlaitokseen ja pakkotyöhön toimittamiseen nähden on huomattava, että poliisiviranomaiset joutuivat useasti soveltamaan irtolaislain 20 §:n 3 mom:ssa olevaa säännöstä, jonka mukaan poliisipäällikön on ilman edellä käyviä lievempiä huoltotoimenpiteitä tehtävä maaherralle esitys irtolaisen lähettämiseksi laitokseen, jos tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä. Esitykset laitokseen lähettämiseksi teki poliisipäällikkö kaikissa 138 tapauksessa. Erinäisistä käytännöllisistä syistä on laitokseen lähettämisesitykset jätetty poliisiviranomaisten tehtäväksi. Ehdollisesti vapautettiin ennen vuoden päättymistä työlaitoksiin toimitetuista 13 miestä ja 90 naista. Työlaitoksiin palautettiin 40 ehdollisesti vapautettua naista. Lopullisesti vapautettiin työlaitoksista 3 miestä ja 102 naista.

Huoltopäivien luku irtolaistyölaitoksissa oli kaikkiaan 59 767, niistä 3 308 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäädyn mukaan ryhmittäytyvät irtolaiset seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	37	58.7	341	59.7	378	59.6
Naineita, yhdessä asuvia	14	22.2	109	19.1	123	19.4
» erossa asuvia	6	9.5	55	9.6	61	9.6
Leskiä	1	1.6	17	3.0	18	2.9
Eronneita	5	8.0	49	8.6	54	8.5
Yhteensä	63	100.0	571	100.0	634	100.0

Laillistamatta yhdessä asuvia oli näistä 1 mies ja 4 naista. Aviottomina syntyneitä oli kaikista irtolaisista 71 eli 11.2 %, mihin on luettu mukaan 3 henkilöä, joiden syntyperästä ei ole tietoa. Miehistä erikseen oli aviottomia 4.8 % ja naisista 11.9 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu miehistä 5 ja naisista 73.

Lapsia oli kaikkiaan 162 irtolaisella yhteensä 249, joista aviottomia 94.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteelliset osuudet prosentteissa olivat irtolaishuollossa olevien keskuudessa seuraavat:

	¹⁾ 18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Yhteensä
Miehiä	1.6	1.6	34.9	39.7	14.3	7.9	100.0
Naisia	7.7	38.2	34.3	16.1	3.5	0.2	100.0
Kaikki	7.1	34.5	34.4	18.5	4.6	0.9	100.0

¹⁾ Huomattava on, että irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Kaikkien miespuolisten irtolaisten keski-ikä oli 43 vuotta 6 kuukautta sekä naispuolisten 31 vuotta 8 kuukautta. Nuorin irtolaismies oli 20 vuotias ja vanhin 68 vuotias, nuorin irtolaisnainen 18 vuotias ja vanhin 77 vuotias.

Koulusivistys. Irtolaisista 35 eli 5.5 % ei ollut käynyt mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 73 eli 11.5 %, kansakoulun käyneitä oli 469 eli 74.0 %, oppikoulu vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 24 eli 3.8 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 12:lla eli 1.9 %:lla ja kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 21:llä eli 3.3 %:lla.

Ammatti. Aikaisemmin pääasiallisesti harjoittamansa ammatin mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	1	1.6	1	0.2	2	0.3
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	1	1.6	5	0.9	6	0.9
Itsenäisliikkeenharjoittajia	4	6.3	35	6.1	39	6.1
Liikkeenkilökuntaa:						
a) päällystä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	2	3.2	13	2.3	15	2.4
b) työntekijöitä	—	—	27	4.7	27	4.3
Tehdas-y.m. ammattityöntekijöitä	24	38.1	245	42.9	269	42.4
Muita työntekijöitä	26	41.3	72	12.6	98	15.5
Merimiehiä ja kalastajia	3	4.7	3	0.5	6	0.9
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	—	—	1	0.2	1	0.2
Yksityisten palvelijoita	—	—	157	27.5	157	24.8
Muun elinkeinon harjoittajia	1	1.6	5	0.9	6	0.9
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	1	1.6	7	1.2	8	1.3
Yhteensä	63	100.0	571	100.0	634	100.0

Mitä yksityisiin ammatteihin tulee, muodostivat apu- ja sekatyöntekijät, luvultaan 22, suurimman ja muista selvästi erottuvan ryhmän miesten joukossa.

Naisista taas oli eniten kotiapulaisia, nimittäin 157, mutta varsin huomattavina ryhmänä esiintyivät myös tehdastyöntekijät, luvultaan 100, tarjoilijat ja ravintola-apulaiset, luvultaan 91, aputyöntekijät, luvultaan 50, itsenäiset ompelijat, luvultaan 26 sekä liikeapulaiset, luvultaan 23. Suurin osa irtolaisista oli tehdas-y.m. ammattityöntekijäin kodeista, kaikkiaan 170, muiden työntekijäin kodeista oli lähtöisin 151 sekä maataloutta tai sen sivuelinkeinoja harjoittavien kodeista 124. Myös uudet irtolaiset ryhmittyivät sekä oman että vanhempensa ammatin mukaan suurin piirtein suhteellisesti samalla tavoin kuin kaikki irtolaiset.

Muita tietoja. Irtolaisiin nähden on edelleen selvitetty sellaisia yhteiskunnalliselta kannalta tärkeitä seikkoja kuin heidän aikaisempaa irtolaisuuttaan, rikollisuuttaan, erinäisiä tarttuvia sairauksiaan, asumisolosuhteitaan, alkoholinkäyttöään y.m.s.

Kaikista irtolaisista oli 390 eli 61.5 % sellaisia, joita ei ollut aikaisemmin käsitelty irtolaisuudesta tai kerjua. Ensimmäinen irtolaiskäsitteily oli yleensä, varsinkin naisilla, tapahtunut varhaisessa iässä. Kun otetaan huomioon nekin, jotka vasta kertomusvuonna ensi kerran joutuivat irtolaiskäsitteilyyn, havaitaan, että miehistä oli 17.4 % ja naisista 67.2 % joutunut ensi kerran irtolaisena käsitellyksi alle 25 vuotiaina sekä vastavasti alle 21 vuotiaina miehistä 11.1 % ja naisista 38.7 %.

Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 247 eli 39.0 % kaikista, miehistä erikseen 50 eli 79.4 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 24.4 %. Kaikista tuomituista oli 137 kaksi tai useamman kerran tuomittuja, niistä miehiä 44. Omaisuusrikokset olivat olleet irtolaisten yleisimmin tekemiä rikoksia, nimittäin 64.9 % kaikista, seuraavalla sijalla oli »muiden» rikosten osuus 15.9 %. Väki-juomalainsäädäntöön kohdistuvia rikoksia oli 15.1 % ja yksilöön kohdistuvia rikoksia 4.1 %. Rikoksista tuomitut irtolaiset olivat yleensä tehneet ensimmäisen rikoksensa

nuorina, miehistä 38.0 % alle 21 vuotiaina ja 50.0 % alle 25 vuotiaina, naisista vastaavasti 38.6 % ja 62.4 %.

Sukupuolittautia oli aikaisemmin sairastanut miehistä 10 ja naisista 360 sekä kertomusvuonna 33 naista; miehiä koskevat tiedot perustuvat heidän omiin ilmoituksiinsa. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 5 miestä ja 6 naista sekä kertomusvuonna 3 miestä ja 3 naista. Mielisairaalassa oli aikaisemmin hoidettu 6 miestä ja 6 naista.

Irtolaisten väkijuomien käyttöä koskeva selvitys osoitti, että vain 25 eli 4.0 % oli raittiita, 314 eli 49.5 % käytti väkijuomia jonkin verran ja 291 eli 45.9 % juopotteli; 4:n irtolaisen suhde väkijuomiin oli tuntematon.

Kertomusvuonna asuivat irtolaiset pääasiassa seuraavasti:

Asui:	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kotona	7	11.1	50	8.8	57	9.0
Asukkina	10	15.9	162	28.4	172	27.1
Yömajassa	11	17.5	46	8.0	57	9.0
Muualla ¹⁾	35	55.5	313	54.8	348	54.9
Yhteensä	63	100.0	571	100.0	634	100.0

Köyhäinhoitoa ennen kertomusvuotta oli huollossa olevista irtolaisista saanut 200 henkilöä eli 31.5 % kaikista, erikseen miehistä 66.7 % ja naisista 27.7 %. Kertomusvuonna sai heistä köyhäinhoidollista avustusta 5 miestä ja 15 naista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli 22 663 mk.

Lisäksi huollettiin heitä, lukuunottamatta irtolaistyölaitoksia, köyhäinhuoltoimenpitein muissa laitoksissa yhteensä 1 657 huoltopäivää, jotka jakautuivat seuraavalla tavalla:

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	218	18	236
Työlaitokset	565	—	565
Sairaalat	222	478	700
Tuberkuloosisairaalat	—	14	14
Mielisairaalat	—	—	—
Muut laitokset	—	142	142
Yhteensä	1 005	652	1 657

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttomenot irtolaishuollosta nousivat kertomusvuonna 1 221 387 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti korvauksina valtiolta, toisilta kunnilta ja yksityisiltä yhteensä 171 900: 95 mk, joten nettomenoiksi jäi 1 049 486: 05 mk.

C. Alkoholilakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 618 eri henkilöä, joista 509 miestä ja 109 naista. Tämä naisten lukumäärä oli korkein vuotuinen luku koko alkoholistolain voimassaoloaikana. Niiden kahdeksan vuoden aikana, joina lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on vuosittain huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1941	426	12	438
1938	764	41	805	1942	493	50	543
1939	817	38	855	1943	650	98	748
1940	533	14	547	1944	509	109	618

¹⁾ Tarkoittaa lähinnä hotelleissa ja matkustajakodeissa asuvia sekä asunnottomia.

Kertomusvuonna huollossa olleiden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 318 miestä ja 44 naista eli yhteensä 362 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sen sijaan ensi kerran vasta kertomusvuonna alkoholisti-huoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 191 miestä ja 65 naista eli kaikkiaan 256 henkilöä. Näitä n.s. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1941	201	8	209
1938	484	24	508	1942	242	43	285
1939	315	8	323	1943	346	78	424
1940	150	4	154	1944	191	65	256
				Yhteensä 2 314 266 2 580			

Uusien alkoholistien yhteissumma 2 580 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi kuluneena kahdeksanvuotis-kautena. Naisia oli näistä kaikista vain 10.3 %. On vielä mainittava, että alussa esitetyn kokonaistilaston lisäksi alkoholisteina käsiteltiin 13 henkilöä, jotka kuitenkin ennen pitkää vielä kertomusvuoden kuluessa siirrettiin irtolaishuoltokäsittelyyn ja on heidät tilastollisessa selvityksessä luettu irtolaisiin. Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on kuitenkin tärkeimmässä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskat-sauksesta.

Kaikista alkoholisteista oli syntyperäisiä helsinkiläisiä vähän yli kuudesosa eli 17.0 %, naisten joukossa suhteellisesti vähemmän kuin miesten. Kaikista alkoholisteista oli syntynyt prosentteissa laskien:

	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Suomen kaupungeissa	43.8	24.8	40.5
» maalaiskunnissa	53.2	72.5	56.6
Ulkomailla	3.0	2.7	2.9

Muita kuin Suomen kansalaisia oli alkoholisteissa 5 henkilöä. Äidinkielenä oli suomi 528:lla eli 85.4 %:lla, ruotsi 84:llä eli 13.6 %:lla ja 6:lla jokin muu kieli.

Huollon peruste. Perusteita, joiden nojalla alkoholistien suhteen on ryhdytty lain-mukaisesti huoltotoimenpiteisiin, erotetaan tilastossa: 1) vaarallisuus, 2) häiriö tai pahennus, 3) elatusvelvollisuuden laiminlyönti, 4) joutuminen läheisen henkilön rasitukseksi, 5) köyhäinhoidon tarve, 6) juopumuspidätykset sekä 7) vapaaehtoisuus.

Alkoholistien jakautuminen eri ryhmiin sen pääperusteen mukaan, jonka nojalla heidät ensiksi on otettu alkoholistihuoltoon, selviää seuraavasta taulukosta:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä		
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	
Vaarallisuus	5	1.0	—	—	5	0.8	
Häiriö tai pahennus	162	31.8	25	22.9	187	30.3	
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	21	4.1	1	0.9	22	3.6	
Rasitukseksi joutuminen	27	5.3	4	3.7	31	5.0	
Köyhäinhoidon tarve	3	0.6	1	0.9	4	0.6	
Juopumuspidätykset	272	53.5	78	71.6	350	56.6	
Vapaaehtoisuus.....	19	3.7	—	—	19	3.1	
Yhteensä		509	100.0	109	100.0	618	100.0

Juopumuspidätykset olivat jatkuvasti huoltoon joutumisen perusteena suurimmalla osalla alkoholisteja, 56.6 %:lla, vaikkakin tämän ryhmän osuus oli edellisestä vuodesta melkoisesti vähentynyt. Toisella sijalla olivat ne, jotka olivat olleet ilmeiseksi häiriöksi tai pahennukseksi ympäristölleen, 30.3 % (edellisenä vuonna 23.1 %). Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyönnin, omaistensa rasitukseksi joutumisen

tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 9.2 % (edellisenä vuonna 9.5 %). Vaarallisuus oli perusteena vain 0.8 %:lla. Uusien alkoholistien kohdalla oli perusteista juopumuspidätysten osuus vieläkin suurempi, nimittäin 60.9 %, häiriö ja pahennus olivat perusteena 28.5 %:lla, taloudelliset seikat 6.7 %:lla ja vaarallisuus 0.4 %:lla. Vapaaehtoisena oli huollossa 19 miespuolista alkoholista¹⁾

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien palauttamiseksi raittiiseen ja säännölliseen elämäntapaan voidaan alkoholistilain mukaan edeltävänä toimenpiteenä käyttää varoitusta ja sen yhteydessä tapahtuvaa ohjausta ja tukevaa toimintaa. Varsinaisina huoltotoimenpiteinä tulevat kysymykseen raittiusvalvonta ja hoito yleisessä alkoholistihuoltolassa. Alkoholistihuoltolasta pois päästetty henkilö on vielä sen jälkeen lain määräämän ajan raittiusvalvonnassa, jota seuraavassa nimitetään jälkivalvonaksi. Huollossa olleiden alkoholistien ryhmittäminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	201	39.5	69	63.3	270	43.7
Raittiusvalvonta	188	36.9	40	36.7	228	36.9
Huoltolaohoito, täytäntöönpanematon ...	26	5.1	—	—	26	4.2
» täytäntöönpantu	46	9.1	—	—	46	7.4
Jälkivalvonta	48	9.4	—	—	48	7.8
Yhteensä	509	100.0	109	100.0	618	100.0

Alkoholistien sijoittaminen huoltolaohitoon on sotavuosien aikana ollut huomattavan vähäistä. Kertomusvuoden aikana mahdollisuudet suljetun laitoshoidon antamiseen alkoholisteille ovat olleet paranemaan päin, ja siitä johtuen huoltolaohitoa saaneiden osuus edellisiin sotavuosiin verraten jonkin verran nousi. Jos lasketaan yhteen sekä ne, jotka huoltoloihin lähetettiin tai siellä jo edellisestä vuodesta olivat, että ne, joiden kohdalla huoltolaan lähettämispäätöstä ei syystä tai toisesta kertomusvuoden aikana pantu täytäntöön, nousi huoltolaohitoasteella olevien osuus 11.6 %:iin. Myös jälkivalvonnassa olevien osuus nousi hieman. Vertailun vuoksi on paikallaan mainita, että kaikkien niiden alkoholistien osuus, jotka olivat saaneet tai joille oli suunniteltu annettavaksi huoltolaohitoa, eli siis ryhmiin Huoltolaohoito ja Jälkivalvonta luetut, nousi kertomusvuonna jo 19.4 %:iin kaikista huolletuista alkoholisteista sen oltua edellisenä vuonna vain kymmenesosa; vuonna 1940 oli sanottu osuus runsas neljännes.

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 79.7 %, raittiusvalvontaan 12.9 %, huoltolaohitoon määrättyinä oli 4.3 %, kun sitä vastoin jälkivalvontaan oli uusista alkoholisteista ehtinyt vain 3.1 %.

Seuraava yhdistelmä osoittaa lisäksi, missä määrin eri alkoholisteihin nähden on ainoana toimenpiteenä käytetty joko lievempiä tai suoraan ankarampia toimenpiteitä sekä missä määrin lievempien toimenpiteiden osoittauduttua tehottomiksi on siirrytty ankarampaan huoltomuotoon:

Huoltotoimenpiteet	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Yksinomaan varoitus	201	69	270
» raititiusvalvonta	180	39	219
» huoltolaohoito, täytäntöönpanematon	15	—	15
» » täytäntöönpantu	38	—	38
» jälkivalvonta	17	—	17
Varoitus + raittiusvalvonta	7	1	8
» + huoltolaohoito, täytäntöönpanematon	1	—	1
» + » täytäntöönpantu	1	—	1
» + » jälkivalvonta	1	—	1

¹⁾ Huomattava on, että vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sen jälkeen kun asianomaiset ovat vapautuneet huoltoloista ja joutuneet n.s. jälkivalvontaan.

Huoltotoimenpiteet	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Varoitus + jälkivalvonta	1	—	1
Raittiusvalvonta + huoltolaohoito, täytäntöönpanematon.	8	—	8
» + huoltolaohoito, täytäntöönpanu	5	—	5
Huoltolaohoito, täytäntöönpanu + huoltolaohoito, täytäntöönpanematon	1	—	1
» täytäntöönpanu + jälkivalvonta	29	—	29
» » + jälkivalvonta + huoltolaohoito, täytäntöönpanu	2	—	2
Jälkivalvonta + huoltolaohoito, täytäntöönpanematon	1	—	1
» + raittiusvalvonta	1	—	1
Yhteensä	509	109	618

Huoltopäivien luku alkoholistihuoltoloissa oli yhteensä 7 558, jotka kaikki olivat miesten.

Siviilisääty ja syntyperä. Siviilisäätyyn nähden ryhmittäytyivät alkoholistit seuraavasti:

Siviilisääty	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	165	32.4	25	22.9	190	30.7
Naimisissa olevia	277	54.4	57	52.3	334	54.1
Leskiä	18	3.6	15	13.8	33	5.3
Eronneita	49	9.6	12	11.0	61	9.9
Yhteensä	509	100.0	109	100.0	618	100.0

Naimisissa olevista miehistä asui kuitenkin 36 ja naisista 13 erossa aviopuolisostaan. Aviottomina syntyneitä oli alkoholisteista 5.8 %, erikseen miehistä 6.8 % ja naisista 3.7 %. Kodin ulkopuolella oli kasvatettu 6.8 % kaikista alkoholisteista.

Lapsia oli 293 alkoholistilla yhteensä 628, joista aviottomia 44 eli 7.0 %.

Ikä. Alkoholistihuoltoon joutuneiden ikäryhmitys osoittaa, että suurin osa alkoholisteja oli edelleenkin 40—49 vuotiaita, nim. 37.5 %. Myös 30—39 vuotiaita oli runsaasti, 33.7 %. Alle 21 vuotiaita oli vain 0.4 % kaikista huoltoon joutuneista ja 50 vuotta vanhempia oli 21.0 %. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	Alle 18 v.	18—20 v.	21—29 v.	30—39 v.	40—49 v.	50—59 v.	60— v.	Kaikkiaan
Luku	1	1	46	208	232	106	24	618
%	0.2	0.2	7.4	33.7	37.5	17.1	3.9	100.0

Kaikkien alkoholistihuollossa olleiden miesten keski-ikä oli 42 vuotta ja 7 kuukautta ja naisten 40 vuotta ja 1 kuukausi sekä uusien alkoholistien vastaavasti 41 vuotta ja 7 kuukautta sekä 38 vuotta ja 1 kuukausi. Erikseen laskettuna oli alkoholistihuoltoloissa olleiden miesten keski-ikä 41 vuotta. Keski-iat ovat täten yleensä alentuneet edelliseen vuoteen verraten.

Koulusivistykseltään oli alkoholisteissa 55 eli 8.9 % sellaisia, jotka eivät olleet käyneet mitään koulua, vain osan kansakoulua oli käynyt 77 eli 12.5 %, kansakoulun käyneitä oli 370 eli 59.9 %, oppikoulua vähemmän kuin 5 luokkaa oli käynyt 20 eli 3.2 %, keskikoulu-, oppikoulun lukioluokkien tai ylioppilassivistys oli 41:llä eli 6.6 %:lla, akateemisen loppu-tutkinnon oli suorittanut 11 eli 1.8 %, kaupallinen tai muu ammattikoulusivistys oli 41:llä eli 6.6 %:lla ja kolmen alkoholistin koulusivistyksestä ei ollut tietoa.

Ammatti. Ammattinsa mukaan alkoholistit jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	29	5.7	1	0.9	30	4.9
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	4	0.8	1	0.9	5	0.8
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	49	9.6	13	11.9	62	10.0
Liikkeenkilökuntaa:						
a) päällystää, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	37	7.3	4	3.7	41	6.6
b) työntekijöitä	6	1.2	2	1.8	8	1.3
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä	228	44.8	46	42.2	274	44.3
Muita työntekijöitä	130	25.5	30	27.5	160	25.9
Merimiehiä ja kalastajia	7	1.4	—	—	7	1.1
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	14	2.7	—	—	14	2.3
Yksityisten palvelijoita	—	—	5	4.6	5	0.8
Muun elinkeinon harjoittajia	3	0.6	3	2.8	6	1.0
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	2	0.4	4	3.7	6	1.0
Yhteensä	509	100.0	109	100.0	618	100.0

Suurimman ammattiryhmän muodostivat jatkuvasti tehdas- y.m. ammattityöntekijät kuuluen siihen 44.8 % kaikista alkoholisteista. Myös muiden työntekijäin (apu-, satama- y.m. työntekijäin) osuus oli huomattava, 25.9 %. Seuraavina suuruusjärjestyksessä olivat itsenäiset liikkeenharjoittajat 10.0 %:lla, liikealan päällystö ja konttorihenkilökunta 6.6 %:lla sekä virkamiehet ja vapaiden ammattien harjoittajat 4.9 %:lla. Naisten keskuudessa olivat suurimpina ryhminä tehdas- y.m. ammattityöntekijät, muut työntekijät (aputyöntekijät, siivoojat y.m.s.), itsenäiset liikkeenharjoittajat sekä yksityisten palvelijat.

Vanhempiensa ammatin mukaan ryhmittäytyivät kaikki alkoholistihuoltoon otetut siten, että 185 oli ammattityöntekijäin, 133 maatalousammattien harjoittavien, 93 itsenäisten liikkeenharjoittajien, 91 muiden työntekijäin, 41 liikealalla työskentelevien, 27 yleisten tai yksityisten laitosten palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden sekä 26 virkamiehien ja vapaiden ammattien harjoittajien kodeista muiden ammattiryhmien ollessa aivan vähäisiä.

Muita tietoja. Yllä olevien selvitysten lisäksi on jatkuvasti tutkittu alkoholistien juopottelun laatua, rikollisuutta, sairauksia, niitä olosuhteita, joissa he asuvat y.m., ja esitetään seuraavassa eräitä tärkeimpiä taten saatuja tietoja.

Alkoholistihuoltoon otettujen henkilöiden juopottelun ja heidän pääasiallisesti käyttämiensä väkijuomien laatua valaisee seuraava yhdistelmä:

Väkijuomien laatu	Juopottelun laatu						Alkoholisteja kaikkiaan		
	jatkuva		kausittainen		säännötön		Miehiä	Naisia	Yhteensä
	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia	Miehiä	Naisia			
Väkevät juomat	141	11	57	8	305	88	503	107	610
Olut	—	—	—	—	5	1	5	1	6
Viini	—	—	—	—	1	1	1	1	2
Yhteensä	141	11	57	8	311	90	509	109	618

Pääasiallisesti viiniä käytäviä oli vain kaksi, minkä lisäksi 138 väkevien juomien ja oluen ryhmiin luetuista alkoholisteista käytti sitä lisäjuomana. Mainittakoon vielä, että lisäjuomana oli 47 alkoholistilla tapana käyttää teknillisiä juomia, s.o. denaturoitua spriitä, eau de cologne y.m. Väkijuomien käytön olivat alkoholistit aloittaneet seuraavan yhdistelmän osoittamassa iässä:

	Väkijuomien käyttö oli alkanut huoltoon joutuneiden ollessa						Alkoholisteja kaikkiaan
	Alle 18 v.	18—20 v.	21—24 v.	25—29 v.	30— v.	Ikä tuntematon	
	Miehet	99	221	108	58	23	
Naiset	11	23	15	29	30	1	109
Kaikki, luku	110	244	123	87	53	1	618
• %	17.8	39.5	19.9	14.1	8.6	0.1	100.0

Rikoksista tuomittuja ¹⁾ oli alkoholisteista 153 eli 24.8 %, joista 18 naista. Näistä oli 70 miestä ja 5 naista kaksi tai useamman kerran tuomittuja. Omaisuusrikokset olivat olleet alkoholistien yleisimmän tekemiä rikoksia, 46.1 % kaikista, yksilöön kohdistuvia rikoksia oli 16.9 %, väkijuomalainsäädäntöön kohdistuvia 11.9 % ja loput muita rikoksia. Rikoksista tuomituista alkoholisteista oli suuri osa tehnyt ensimmäisen rikoksensa sangen nuorella iällä, nim. alle 21 vuotiaana miehistä 25.2 % ja naisista 16.7 %. Jos tämä ikäraja korotetaan 25 vuoteen, niin nousevat vastaavat prosenttiluvut 51.9 %:iin ja 38.9 %:iin. Irtolaisina oli alkoholisteista ennen huoltoon joutumistaan käsitelty 109 eli 17.6 %, niistä 29 naista.

Sukupuolitautia oli ennen huoltoonjoutumisvuotta sairastanut 127 miestä ja 34 naista; kertomusvuonna näitä oli 3 miestä ja 3 naista. Keuhkotautia oli aikaisemmin sairastanut 30 miestä ja 4 naista, kertomusvuonna 14 miestä ja 2 naista. Mielisairaaloissa ²⁾ oli hoidettu 58 miestä ja 7 naista.

Seuraava yhdistelmä osoittaa, missä alkoholistit kertomusvuonna suurimman osan vuotta asuivat:

Asui:	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
	Kotona	225	44.2	51	46.8	276
Asukina	88	17.3	46	42.2	134	21.7
Yömajassa	85	16.7	8	7.3	93	15.0
Muualla	111	21.8	4	3.7	115	18.6
Yhteensä	509	100.0	109	100.0	618	100.0

Työssä oli miehistä 479 eli 94.1 % ja naisista 101 eli 92.7 %. Työttömiä oli 28 miestä ja 8 naista. Pysyväisesti työkyvyttömiksi todettiin 2 miestä.

Köyhäinhuoltoavustusta oli ennen huoltoon joutumistaan saanut miehistä 208 ja nais-alkoholisteista 42, yhteensä 250 henkilöä eli 40.5 % kaikista alkoholisteista. Kertomusvuonna sai köyhäinhuollon avustusta yhteensä 54 henkilöä eli 8.7 % kaikista alkoholisteista. Heidän saamansa kotiavustuksen määrä oli kaikkiaan 38 819 mk. Lisäksi hoidettiin heitä köyhäinhuollon nojalla eri laitoksissa seuraavien lukujen lähemmin osoittamalla tavalla:

Laitosryhmä	Miesten huoltopäiviä	Naisten huoltopäiviä	Huoltopäiviä kaikkiaan
Kunnalliskoti	127	78	205
Työlaitokset	568	376	944
Sairaalat	870	43	913
Mielisairaalat	606	15	621
Tuberkuloosisairaalat	357	—	357
Yhteensä	2 528	512	3 040

Kustannukset. Kaupunkikunnan bruttokustannukset alkoholistihuollosta nousivat kertomusvuonna 688 474: 90 mk:aan. Tuloina saatiin vastaavasti valtiolta, muilta kun-

¹⁾ Tiedot perustuvat pääasiallisesti asianomaisten omiin ilmoituksiin. — ²⁾ Hoidon syynä ei ole tarvinnut olla varsinainen mielisairaus, koska vaikeimpia alkoholisteja on aikaisemmin huoltoloiden puutteessa täytynyt hoitaa mielisairaaloissa.

nilta ja yksityisiltä korvauksina yhteensä 30 322: 60 mk, joten kaupungin lopulliseksi nettomenoksi jäi 658 152: 30 mk.

Alkoholistihuollon tulokset. Suurista ulkonaisista vaikeuksista huolimatta oli työskentely alkoholistihuollon alalla kertomusvuonna verrattain tehokasta. Huoltoon otettujen lukumäärä tosin jonkin verran väheni edelliseen vuoteen verrattuna, mutta esimerkiksi laitoshuoltoon toimitettujen lukumäärä kasvoi. Huollettavien vähentyminen oli ennen kaikkea havaittavissa varoituksen saaneiden luvussa. Tämä johtui siitä, että vaikeimmat tapaukset koettiin kaikista haitoista huolimatta hoitaa, kun sen sijaan lievempien tapauksien huoltoon ottamista rajoitettiin. Päähuomio kiinnitettiin perheellisten alkoholistien huoltamiseen.

Alkoholistihuoltoon joutuneiden naisten lukumäärä on kuitenkin edelleen kasvanut. Tämä osoittaa selvästi sotavuosien turmiollisen vaikutuksen naisten väkijuomien käyttöön. Naisalkoholistihuoltolan puute vaikeutti jatkuvasti alkoholistihuoltotyötä naisten keskuudessa, kun laitoshuoltoon joutumisen uhka ei ollut vaikuttamassa ehkäisevästi naisten väkijuomien käyttöön.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Irtolais- ja alkoholistihuoltokanslian toiminnan taustaksi esitetään edelleen eräitä selvityksiä juopumuspidätyksistä, sikäli kuin ne koskevat Helsingissä asuvia henkilöitä.

N.s. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 6 962 eri henkilöä, joista miehiä 5 769 ja naisia 1 193. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 639 henkilöä vähemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 1 946 ja syytteeseen asetettiin 1 075 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 11 360. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuoden aikana oli kutakin pidätettyä miestä kohden 1.59 ja kutakin naista kohden 1.88. Eniten pidätyksiä sattui joului- ja tammikuussa, vähiten heinä- ja marraskuussa.

Viikonpäivittäin jakautuivat pidätykset siten, että lauantaisin sattui niitä runsaimmin, 17.9 % kaikista pidätyksistä. Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröityjä 1 043 sekä irtolaisina rekisteröityjä 359.

Juopumuspidätykset v. 1937—44 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muulla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1937	16 640	1 563	18 203	20 357	3 717
1938	17 464	1 604	19 068	20 155	2 691
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1941	12 466	1 319	13 785	15 104	2 638
1942	13 795	1 484	15 279	17 922	4 127
1943	15 668	1 267	16 935	20 680	5 012
1944	10 834	526	11 360	13 021	2 187

Ammatin mukaan v. 1944 pidätetyt jakautuivat seuraavasti:

Ammattiryhmä	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	296	5.1	35	2.9	331	4.7
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	34	0.6	—	—	34	0.5
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	218	3.8	122	10.2	340	4.9
Liikkeenkilökuntaa:						
a. päällystä, työnjohtajia, konttorihenkilökuntaa	203	3.5	—	—	203	2.9
b. työntekijöitä	288	5.0	85	7.1	373	5.3

	Miehiä		Naisia		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Tehdas- y.m. ammattityöntekijöitä.....	2 717	47.1	464	38.9	3 181	45.7
Muita työntekijöitä	1 440	25.0	224	18.8	1 664	23.9
Merimiehiä ja kalastajia	194	3.4	—	—	194	2.8
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	110	1.9	8	0.7	118	1.7
Yksityisten palvelijoita	—	—	13	1.1	13	0.2
Muun elinkeinon harjoittajia.....	110	1.9	—	—	110	1.6
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	159	2.7	242	20.3	401	5.8
Yhteensä	5 769	100.0	1 193	100.0	6 962	100.0

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä, syntymäpaikasta sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena ja eri viikonpäivinä on julkaistu taulukko-osastossa, taulukoissa 9 ja 10.

D. Työttömyyshuolto

Poikkeuksellisten olojen vuoksi oli työttömyyshuoltokanslian toiminta koko kertomusvuoden ajan perin vähäistä. Se rajoittui pääasiassa työvelvollisille maksettavien paikallislisien maksamisen seuraamiseen sekä lausuntojen antamiseen ja välittämiseen näitä lisiä koskevista asioista. Kun työvelvollisuustyöt syksyllä päättyivät ja työttömyyskortiston pito ja siihen liittyvät muut tehtävät uusissa marraskuun 16 p:nä annetuissa ja siirtymäkauden ajaksi tarkoitetuissa työttömyysohjeissa määrättiin työvoimapäällikön tehtäväksi, keskeytyi työttömyyshuoltokanslian toiminta toistaiseksi kokonaan ja sen jäljellä olevat virkailijat siirtyivät toimimaan työvoimapäällikön toimistoon.

Työttömyyshuoltokortistossa oli vuoden aikana kaikkiaan vain 38 henkilöä, joista 1 mies ja 37 naista.

Syntyperäisiä helsinkiläisiä oli kortistossa olevista 38 henkilöstä 4 eli 10.5 %. Maalaiskunnissa syntyneitä oli kaikkiaan 71.1 %.

Kotipaikkaoikeus Helsingissä oli 37:llä henkilöllä eli 97.4 %:lla, ulkokunnissa yhdellä henkilöllä.

Miesten työttömyyshuoltotöitä ei kertomusvuonna järjestetty lainkaan, ja naisiakin työskenteli työtuvissa vain verrattain vähäinen määrä.

Taulukosta n:o 26 s. 67 käy selville kunkin kuukauden lopussa työttömyyshuoltokortistossa kaikkiaan olevien, työttömyyshuoltotöihin osoitettujen ja ilman työtä olevien lukumäärät. Siitä huomataan, että prosenteissa laskettuna on kuukausittain työttömyyshuoltotöihin sijoitettujen naisten luku verrattuna kaikkiaan kortistossa oleviin naisiin vaihdellut 91.4 %:sta 96.8 %:iin.

Ammattinsa mukaan ryhmittivät kortistoon otetut seuraavalla tavalla:

	Miehiä		Naisia		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Maataloustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	—	—	—	—	—	—
Maataloustyöntekijöitä, muita	—	—	—	—	—	—
Teollisuustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	1	100.0	12	32.5	13	34.2
Teollisuustyöntekijöitä, aputyöntekijöitä ja muita	—	—	10	27.0	10	26.3
Rakennustyöntekijöitä, ammattitaitoisia	—	—	—	—	—	—
Rakennustyöntekijöitä, aputyöntekijöitä ja muita	—	—	1	2.7	1	2.6
Liikkeenkilöä	—	—	1	2.7	1	2.6
Ravintola-alalla toimineita	—	—	1	2.7	1	2.6
Liikennelaitoksissa toimineita	—	—	2	5.4	2	5.3
Henkisen työn tekijöitä	—	—	—	—	—	—
Taloustoimissa olleita	—	—	4	10.8	4	10.6
Erinäisiä muita ammatteja harjoittaneita ..	—	—	6	16.2	6	15.8
Yhteensä	1	100.0	37	100.0	38	100.0

III. Huoltotoimen kustannukset

A. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten v:ksi 1944 varoja yhteensä 71 092 185 mk, josta määrästä kuitenkin 1 000 000 mk kaupunginvaltuuston ja 100 000 mk kaupunginhallituksen käytettäväksi osaksi erinäisten määriteltyjen, osaksi arvaamattomien tarpeiden varalta. Huoltolautakunnalle jäi siis käytettäväksi määrärahoja yhteensä 69 992 185 mk, johon sisältyi Helsingin sokeaintalosaatiölle tuleva 55 000 mk:n suuruinen avustus, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus myönsivät vuoden varrella lautakunnalle lisämäärärahoja yhteensä 7 192 080: 50 mk, josta määrästä 77 323: 65 mk viljelyspalstatoimintaa varten.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 64 743 964: 85 mk:aan, mutta kun siitä vähennetään Helsingin sokeaintalosaatiölle jaettu 55 000 mk:n avustus sekä viljelyspalstatoimintaan käytetyt 77 323: 65 mk, jää varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 64 611 641: 20 mk. Kun tästä huoltomenojen kokonaismäärästä vähennetään tulot 21 679 169: 60 mk, jää jäljelle 42 932 471: 60 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan suorittamasta varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupunkikunnalle aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1944. Mainittuun summaan sisältyy tällöin myös alkoholisten ja irtolaisten huollosta aiheutuneet kustannukset. Edellisestä vuodesta nousivat nettomenot 1 499 232: 30 mk:illa. Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1935—44 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1935	¹⁾ 49 109 001: 35	1940	44 656 114: 05
1936	46 409 610: 50	1941	47 858 836: 75
1937	43 319 251: 85	1942	42 236 475: 90
1938	37 437 812: —	1943	41 433 239: 30
1939	37 559 245: —	1944	42 932 471: 60

Seuraavat taulukot ²⁾ osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin v. 1944:

T u l o t	Arvioidut tulot talousarvion mukaan		Todelliset tulot tilien mukaan		Määrä, jolla todelliset tulot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut	
	Markkaa ja penniä					
Korvaukset annetusta huollosta	12 600 000	—	10 503 388	05	—	2 096 611 95
Kunnalliskoti laitoksineen:						
Kunnalliskoti	139 000	—	302 843	40	+	163 843 40
Työlaitos	258 000	—	281 316	10	+	23 316 10
Maanviljelys	450 000	—	423 502	50	—	26 497 50
Sikala	525 000	—	634 372	40	+	109 372 40
Pesulaitos	1 288 600	—	1 144 258	50	—	144 341 50
Tervalammen työlaitos	1 201 250	—	1 328 949	95	+	127 699 95
Tervalammen maatila	4 112 525	—	3 227 434	35	—	885 090 65
Työtuvat	3 000 100	—	2 813 919	10	—	186 180 90
Luontoisetujen korvaukset	1 002 931	—	³⁾ 977 676	—	—	25 255 —
Talousarvion ulkopuolella	—	—	⁴⁾ 41 509	25	+	41 509 25
Yhteensä	24 577 406	—	21 679 169	60	—	2 898 236 40

¹⁾ Lisäksi köyhäinhuoltoviraston viranhaltijain opintokurssikustannukset 3 850 mk. — ²⁾ Yksityiskohtaisemmat tiedot on julkaistu Helsingin kaupungin tilastossa V. 29 1944. — ³⁾ Luontoisetujen korvauksista saatiin koko korvaussumma kunnalliskodissa. — ⁴⁾ Tästä on 16 679 mk valtion suorittamaa korvausta menetetyistä omaisuudesta kunnalliskodille ja 24 824 mk Tervalammen työlaitokselle sekä 6: 25 mk oikeudenkäyntien nettotuloja.

M e n o t	Talousarvioon otetut määrärahat	Vuoden varrella myönnettyt lisämäärärahat	Todelliset menot tilien mukaan	Säästö (+) tai ylitys (—)
	Markkaa ja penniä			
Huoltolautakunta	6 527 508	2 635 069 65	8 838 619 40	+ 323 958 25
Kassa- ja tilitoimisto	589 213	290 963 15	848 727 90	+ 31 448 25
Asiamestojen toimisto	2 166 925	1 005 510 05	3 117 772 80	+ 54 662 25
Kunnalliskoti laitoksineen:				
Yhteiset kustannukset	1 125 969	481 836 75	1 548 019 65	+ 59 786 10
Kunnalliskoti	11 858 073	1 269 104 15	9 984 525 70	+ 3 142 651 45
Työlaitos	2 103 558	282 024	2 043 519 45	+ 342 062 55
Maanviljelys	171 868	37 838	218 679 85	— 8 973 85
Sikala	847 445	122 288 50	969 413 30	+ 320 20
Pesulaitos	1 188 774	213 574 75	1 339 445 55	+ 62 903 20
Tervalammen työlaitos	2 246 406	363 081 25	2 554 221 75	+ 55 265 50
Tervalammen maatila	3 856 745	131 789	2 930 947 50	+ 1 057 586 50
Työtuvat	7 954 701	281 677 60	4 847 239 95	+ 3 389 138 65
Yksityishoito	25 000	—	17 650	+ 7 350
Sairaanhoidon	10 450 000	—	9 844 417 20	+ 605 582 80
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	500 000	—	411 297	+ 88 703
Suoranaiset avustukset	18 000 000	—	14 823 335 60	+ 3 176 664 40
Päivähoitokustannukset	5 000	—	—	+ 5 000
Matkakulut	60 000	—	48 777 35	+ 11 222 65
Hautauskulut	260 000	—	225 031 25	+ 34 968 75
Viljelyspalstatointi	—	77 323 65	77 323 65	—
Yhteensä	69 937 185	7 192 080 50	1) 64 688 964 85	+ 12 440 300 65

Yhteiskunnallisen huollon aiheuttaman kunnallisen rasituksen suhteellisen suuruuden ja siinä ilmenevän kehityssuunnan selvittämiseksi on verrattu huoltotoimen bruttomenoja kunakin vuonna kaupungin väkilukuun, jolloin on käytetty kirkonkirjoihin ja siviilirekisteriin merkittyä väkilukua kunkin vuoden lopussa. Viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana on täten laskettu meno asukasta kohden ollut seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1935 ...	224: 84	1937 ...	196: 92	1939 ...	181: 30	1941 ...	210: 10	1943 ...	195: 05
1936 ...	216: 31	1938 ...	178: 91	1940 ...	191: 64	1942 ...	194: 93	1944 ...	195: 32

B. Korvaukset annetusta huollosta

Asiamestojen toimista perittiin v. 1944 rahakorvauksina annetusta huollosta 14 595 121: 20 mk, josta 10 503 388: 05 mk koski huoltolautakunnan ja 4 091 733: 15 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Valtiolta peritty	3 132 467: —	828 388: 20	3 960 855: 20
Toisilta kunnilta peritty	2 341 484: 50	929 405: 10	3 270 889: 60
Yksityisiltä peritty	5 029 436: 55	2 333 939: 85	7 363 376: 40
Yhteensä	10 503 388: 05	4 091 733: 15	14 595 121: 20

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 29 mieheltä ja 1 naiselta Käpylän ja Tervalammen työlaitoksissa suoritettuna työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 44 389: 60 mk, josta 39 934: 10 mk huoltolautakunnalta saa-

1) Lisäksi käytettiin 17 257:55 arkistojen valokuvaamiseksi.

dun ja 4 455: 50 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä. Kaikkiaan ker-
tyi raha- ja työkorvausta seuraavasti:

	Korvaus huolto- lautakunnan an- tamasta huol- lost, mk	Korvaus lasten- suojelulautakun- nan antamasta huollosta, mk	Yhteensä, mk
Rahasuoritukset.....	10 503 388: 05	4 091 733: 15	14 595 121: 20
Työllä korvattu	39 934: 10	4 455: 50	44 389: 60
	Kaikkiaan	10 543 322: 15	4 096 188: 65
			14 639 510: 80

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä väheni edelliseen vuoteen verraten 799 220: 35 mk:lla eli 7.1 %:lla. Erikseen laskien valtiolta saatujen korvausten määrä nousi 208 177: 95 mk:lla eli 7.1 %:lla, kun sitä vastoin toisilta kunnilta perittyjen korvausten määrä aleni 415 017: 15 mk:lla eli 15.1 %:lla ja yksityisiltä perittyjen 592 381: 15 mk:lla eli 10.6 %:lla.

Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista oli edelleenkin varsin huomattava, ja oli sanottu osuus prosenteissa v. 1935—44 seuraava:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1935 ...	13.3	1937 ...	21.7	1939 ...	41.3	1941 ...	34.3	1943 ...	49.7
1936 ...	15.8	1938 ...	35.6	1940 ...	32.4	1942 ...	35.1	1944 ...	47.9

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuunta voidaan ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa. Suhdeluvut ovat seuraavat:

Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%	Vuosi	%
1935 ...	15.4	1937 ...	15.6	1939 ...	18.2	1941 ...	15.0	1943 ...	17.7
1936 ...	18.1	1938 ...	17.0	1940 ...	13.3	1942 ...	17.5	1944 ...	16.2

IV. Taulukkoliitteet

1. Köyhäinhoidon avunsaajat asunto-olojensa mukaan v. 1944

Asuntomuoto	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä
1 huone	358	1 370	19	1 747
2 huonetta	141	288	13	442
3 »	25	47	3	75
4— »	6	12	—	18
Asui asukkina	143	588	3	734
» yömajassa	178	32	—	210
» laitoksissa koko vuoden	609	1 276	1	1 886
Tuntematon	468	618	61	1 147
Yhteensä	1 928	4 231	100	6 259

2. Köyhäinhoidon avunsaajat avustuksen säännöllisyyden ja lyhytaikaisuuden sekä huoltomuodon mukaan v. 1944

Huoltomuoto	Säännöllistä avustusta saaneet				Lyhytaikaista avustusta saaneet ¹⁾				Avunsaajia kaikkiaan
	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Lapsia	Yhteensä	
Yksinomaan laitoksissa olleita	628	1 328	1	1 957	395	565	74	1 034	2 991
Yksinomaan yksityishoidossa olleita	3	2	—	5	—	—	—	—	5
Yksinomaan kotiaavustusta saaneita	161	945	—	1 106	330	822	17	1 169	2 275
Laitoshoidon lisäksi kotiaavustusta saaneita	139	302	—	441	271	267	8	546	987
Laitoshoidossa ja yksityishoidossa olleita	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Yhteensä	932	2 577	1	3 510	996	1 654	99	2 749	6 259

3. Kunnalliskodin yhteydessä olevan työlaitoksen työtoiminta v. 1944

Työtoiminnan haarat	Työtoiminnasta kertyneet tulot, mk				Siitä	
	Kunnalliskodille tehdyistä töistä	Työlaitokselle tehdyistä töistä	Muille laitoksille ja yksityisille tehdyistä töistä	Yhteensä	Käytettyjen työtarvikkeiden arvo, mk	Nettotulot (työpalkat), mk
Puunjalostamo	101 967	2 281	122 809	227 057	60 976	166 081
Jalkinetyöt	42 573	13 253	23 052	78 878	43 682	35 196
Sepäntyöt	32 185	1 302	3 738	37 225	23 496	13 729
Maalaamo	25 281	4 197	168 224	197 702	113 076	84 626
Räätälintyöt	4 672	5 483	376	10 531	1 766	8 765
Kirjansitomo	—	129	—	129	—	129
Sekalaistyöt	32 550	—	5 770	38 320	38 320	—
Yhteensä	239 228	26 645	323 969	589 842	281 316	308 526

1) Ks. tämän kert. s. 85.

4. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen ja huollon perusteen mukaan v. 1944

Huoltoon joutuneita koskevat henkilötiedot	Irtolaishuollon peruste										Huoltoon joutuneita kaikkiaan		
	Kuljek-siva elämä		Työn vieroksu-minen		Kerjuu		Am-matti-hau-reus	Muu peruste					
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M. sp.	
Irtolaishuoltoon joutuneita kaikkiaan	5	26	24	62	9	—	482	25	1	63	571	634	
<i>Siviilisääty</i>													
Naimattomia	2	19	12	34	5	—	287	18	1	37	341	378	
Naineita, yhdessä asuvia	1	5	7	15	1	—	89	5	—	14	109	123	
Naineita, erossa asuvia	—	—	3	5	2	—	50	1	—	6	55	61	
Leskiä	1	—	—	4	—	—	13	—	—	1	17	18	
Eronneita	1	2	2	4	1	—	43	1	—	5	49	54	
<i>Syntyperä ja kasvatuspaikka</i>													
Aviosyntyisiä	4	22	23	52	8	—	427	25	1	60	502	562	
kotona kasvatettuja	4	19	22	46	8	—	393	23	—	57	458	515	
kodin ulkopuolella kasvatettuja ...	—	3	1	6	—	—	34	2	1	3	44	47	
Aviottomia	1	4	1	9	1	—	52	—	—	3	65	68	
kotona kasvatettuja	—	2	—	5	1	—	32	—	—	1	39	40	
kodin ulkopuolella kasvatettuja ...	1	2	1	4	—	—	20	—	—	2	26	28	
Syntyperä tuntematon	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	4	4	
kotona kasvatettuja	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	
kodin ulkopuolella kasvatettuja ...	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	3	3	
<i>Ammattiryhmä</i>													
Virkamiehiä y. m. s.	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	2	
Maanviljelystä tai sen sivuelinkeinoja harjoittavia	—	1	—	—	—	—	4	—	—	1	5	6	
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	—	1	4	4	—	—	30	—	—	4	35	39	
Liikehenkilökuntaa:													
a) päällystöä, työnjohtajia	—	2	—	—	—	—	11	2	—	2	3	15	
b) työntekijöitä	—	1	—	2	—	—	24	—	—	—	17	27	
Tehdas- y. m. ammattityöntekijöitä	1	9	7	35	3	—	201	13	—	24	225	269	
Muita työntekijöitä	2	—	12	11	6	—	61	6	—	26	42	98	
Merimiehiä ja kalastajia	1	—	—	1	—	—	2	2	—	3	73	6	
Yleisten laitosten palveluskuntaa	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	
Yksityisten palvelijoita	—	10	—	8	—	—	138	—	1	—	17	157	
Muun elinkeinon harjoittajia	—	—	—	—	—	—	5	1	—	1	55	6	
Ilman varsinaista tai tunnettua elinkeinoa olevia	1	2	—	1	—	—	4	—	—	1	7	8	

5. Irtolais- tai alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt rikollisuutensa, irtolaisuutensa tai väkijuomien käytön alkamisiansä mukaan v. 1944

Huoltoon joutuneiden rikollisuus, irtolaisuus tai väkijuomien käyttö alkoi heidän ollessaan	Irtolaishuoltoon joutuneet						Alkoholistihuoltoon joutuneet								
	Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsitte-lyyn			Teki ensimmäisen rikoksen			Joutui ensimmäiseen irtolaiskäsitte-lyyn			Alkoi käyttää väkijuomia		
	Mp.	Np.	M. sp.	Mp.	Np.	M. sp.	Mp.	Np.	M. sp.	Mp.	Np.	M. sp.	Mp.	Np.	M. sp.
Alle 18 v.	10	26	36	5	40	45	8	1	9	13	7	20	99	11	110
18—20 »	9	50	59	2	181	183	26	2	28	9	4	13	221	23	244
21—24 »	6	47	53	4	163	167	36	4	40	14	9	23	108	15	123
25—29 »	9	39	48	9	82	91	28	2	30	18	6	24	58	29	87
30—34 »	7	15	22	11	47	58	17	3	20	13	1	14	14	14	28
35—39 »	3	10	13	10	36	46	6	2	8	5	1	6	6	8	14
40—44 »	2	2	4	14	12	26	8	2	10	3	1	4	3	4	7
45—49 »	1	5	6	4	8	12	3	—	3	2	—	2	—	2	2
50—54 »	—	—	—	1	—	1	2	—	2	3	—	3	—	2	2
55—59 »	—	2	2	2	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60— »	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ikä ilmoittam. ...	3	1	4	—	1	1	1	2	3	—	—	—	—	1	1
Kaikkiaan	50	197	247	63	571	634	135	18	153	80	29	109	509	109	618

6. Irtolaishuoltoon joutuneet henkilöt heitä koske-

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.	
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.
1 Irtolaishuoltoon joutuneita kaikkiaan	1	44	—	116	1	102	7	106
<i>Pidätetty irtolaisuudesta</i>								
2 0 kertaa	1	12	—	50	1	61	5	62
3 1 kerran	—	8	—	35	—	22	2	14
4 2 kertaa	—	12	—	16	—	6	—	13
5 3 »	—	5	—	6	—	5	—	6
6 4— »	—	7	—	9	—	8	—	11
<i>Irtolaishuollon peruste</i>								
7 Kuljeksiva elämä	—	11	—	5	—	5	1	1
8 Työn vieroksuminen	1	11	—	15	—	10	2	7
9 Kerjuu	—	—	—	—	—	—	1	—
10 Ammattihaureus	—	22	—	96	—	87	—	98
11 Muu peruste	—	—	—	—	1	—	3	—
<i>Viimeisen huoltotoimenpiteen laatu</i>								
12 Varoitus	—	16	—	21	—	15	2	12
13 Kotikuntaan lähettäminen	—	1	—	3	—	—	—	1
14 Irtolaisvalvonta	—	—	—	15	—	9	—	8
15 Työlaitos	—	16	—	52	—	45	2	51
16 Pakkotyö	—	1	—	4	—	6	—	13
17 Jälkivalvonta	1	3	—	18	1	21	3	19
18 Ei toimenpidettä	—	7	—	3	—	6	—	2
<i>Syntymäpaikka</i>								
19 Helsinki	—	5	—	17	—	11	1	11
20 Helsinkiä ympäröivät kunnat 1)	—	2	—	6	—	1	1	3
21 Muut Uudenmaan läänin kaupungit	—	—	—	1	—	2	—	1
22 » » » maalaiskunnat ..	1	7	—	11	—	8	—	2
23 » » Suomen kaupungit	—	3	—	15	1	17	2	18
24 » » maalaiskunnat	—	27	—	65	—	63	3	68
25 Ulkomaat	—	—	—	1	—	—	—	3
26 Tuntematon	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Asui pääasiassa v. 1944</i>								
27 Kotona	—	3	—	13	—	10	1	4
28 Asukkina	—	14	—	37	—	27	—	32
29 Yömajassa	—	21	—	2	—	5	1	3
30 Muualla	1	6	—	64	1	60	5	67
<i>Työkyky huoltovuonna</i>								
31 Työkykyisiä	1	44	—	116	1	102	7	105
32 Pysyvästi työkyvyttömiä	—	—	—	—	—	—	—	1
33 Saanut köyhäinhuoltoa v. 1944	—	—	—	3	—	6	—	3
34 » » ennen huoltoon joutumistaan ..	—	9	—	14	1	24	3	32
<i>Rikollisuus</i>								
35 Tuomittu 0 kertaa	—	36	—	88	—	76	2	68
36 » 1 kerran	—	5	—	18	—	17	1	21
37 » 2 kertaa	—	1	—	5	—	4	—	7
38 » 3 »	—	—	—	1	—	1	1	4
39 » 4— »	1	2	—	4	1	4	3	6
40 Tuomittu v. 1944	—	2	—	2	—	1	—	1
<i>Väkijuomien käyttö</i>								
41 Raitis	—	11	—	7	—	3	—	1
42 Käyttää jonkin verran	1	24	—	87	—	58	2	54
43 Juopottelee	—	6	—	22	1	41	5	51
44 Tuntematon	—	3	—	—	—	—	—	—
<i>Pidätetty juopumuksesta v. 1944</i>								
45 Koko vuonna 0 kertaa	1	34	—	87	—	70	2	69
46 » » 1—2 »	—	8	—	21	—	23	5	22
47 » » 3— »	—	2	—	8	1	9	—	15
48 Huoltoon jouduttuaan 0 kertaa	1	40	—	101	—	85	4	87
49 » » 1—2 »	—	4	—	12	—	12	3	11
50 » » 3— »	—	—	—	3	1	5	—	8
51 Käsitelty myös alkoholistina v. 1944	—	—	—	1	—	1	—	2
52 Sairasti sukupuolitautia v. 1944	—	13	—	11	—	4	—	1
53 » heuhkotautia v. 1944	—	—	—	—	—	—	1	—

1) Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari.

vien henkilötietojen mukaan ja ikäluokittain v. 1944

35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikki ikäluokat			
Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Msp.	
15	90	18	59	7	33	5	15	4	5	5	1	63	571	634	1
10	57	13	41	3	23	5	13	3	3	3	1	44	523	367	2
4	11	2	5	3	6	—	1	1	2	2	—	14	104	118	3
—	9	3	9	1	2	—	1	—	—	—	—	4	68	72	4
1	7	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	30	31	5
—	6	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	46	46	6
2	2	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	5	26	31	7
4	8	10	3	4	5	1	1	1	2	1	—	24	62	86	8
—	—	1	—	—	—	2	—	2	—	3	—	9	—	9	9
—	80	—	55	—	27	—	14	—	3	—	—	—	482	482	10
9	—	6	—	2	—	2	—	1	—	1	1	25	1	26	11
4	14	7	9	2	3	—	1	—	2	1	—	16	93	109	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	13
1	14	1	2	—	5	2	1	—	—	—	—	4	54	58	14
2	32	—	23	2	9	1	7	1	1	—	—	8	236	244	15
1	12	3	13	—	9	—	4	3	2	—	—	7	64	71	16
7	15	7	11	2	6	2	2	—	—	3	1	26	96	122	17
—	3	—	1	1	1	—	—	—	—	1	—	2	23	25	18
4	8	2	4	2	2	2	3	1	1	2	—	14	62	76	19
—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	14	15	20
1	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	3	6	9	21
—	4	1	7	1	3	—	—	1	—	—	1	4	43	47	22
2	26	4	11	—	7	1	3	1	—	1	—	12	100	112	23
8	49	9	32	2	18	2	9	1	4	2	—	27	335	362	24
—	2	—	3	1	2	—	—	—	—	—	—	1	11	12	25
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	26
1	9	4	7	1	3	—	—	—	1	—	—	7	50	57	27
2	27	3	14	4	8	—	1	—	1	1	1	10	162	172	28
1	6	3	4	1	3	2	2	1	—	2	—	11	46	57	29
11	48	8	34	1	19	3	12	3	3	2	—	35	313	348	30
14	90	18	59	7	33	5	15	4	5	5	1	62	570	632	31
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	32
—	—	1	1	—	—	1	1	—	1	3	—	5	15	20	33
12	26	10	25	3	15	4	10	4	3	5	—	42	158	200	34
3	55	4	30	3	12	1	8	—	1	—	—	13	374	387	35
3	20	1	11	—	7	1	4	—	1	—	—	6	104	110	36
2	8	2	4	—	5	2	3	—	—	2	—	8	37	45	37
2	2	3	4	2	5	1	—	1	2	—	—	10	19	29	38
5	5	8	10	2	4	—	—	3	1	3	1	26	37	63	39
1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8	10	40
—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	25	41
5	32	8	22	3	8	3	3	1	2	—	1	23	291	314	42
10	56	10	36	4	25	2	12	3	2	5	—	40	251	291	43
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	4	4	44
7	57	12	44	5	26	3	12	3	3	—	1	33	403	436	45
5	14	4	9	1	3	1	1	1	—	2	—	19	101	120	46
3	19	2	6	1	4	1	2	—	2	3	—	11	67	78	47
12	73	16	53	6	28	4	13	4	4	3	1	50	485	535	48
2	9	—	3	—	3	1	—	—	1	—	—	6	55	61	49
1	8	2	3	1	2	—	2	—	—	2	—	7	31	38	50
—	4	—	1	1	2	—	—	—	1	—	—	1	12	13	51
—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	33	33	52
1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	3	3	6	53

7. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heitä koskevien henkilötietojen mukaan ikäluokittain v. 1944

	18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuoltoon joutuneita kaikkiaan	1) 2	—	13	5	17	11	49	25	115	19	117	10	90	15	46	14	40	6	20	4	509	109	618
<i>Alkoholistihuollon peruste</i>																							
Vaarallisuus	—	—	1	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	5
Häiriö tai pahennus	—	—	4	1	8	2	18	3	41	4	32	3	29	4	12	4	15	3	3	1	162	25	187
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	—	—	—	—	—	—	2	—	7	—	5	—	4	1	2	—	1	—	—	—	21	1	22
Läheisen henkilön rasitukseksi joutumisen	—	—	3	—	1	1	2	1	7	—	6	—	5	1	2	1	1	—	—	—	27	4	31
Köyhäinhoidon tarve	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	1	4
Juopumuspidätykset	1) 2	—	5	4	7	8	23	21	52	14	67	7	50	9	29	9	20	3	17	3	272	78	350
Vapaaehtoisuus	—	—	—	—	—	—	3	—	4	—	7	—	2	—	1	—	2	—	—	—	19	—	19
<i>Huoltotoimenpiteen laatu</i>																							
Varoitus	1) 2	—	7	2	5	9	19	16	44	13	40	7	42	7	19	8	11	3	12	4	201	69	270
Raittiusvalvonta	—	—	4	3	6	2	15	9	39	6	50	3	29	8	19	6	18	3	8	—	188	40	228
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	—	—	—	—	1	—	4	—	8	—	5	—	6	—	1	—	1	—	—	—	26	—	26
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	—	—	2	—	3	—	5	—	18	—	7	—	6	—	4	—	1	—	—	—	46	—	46
Jälkivalvonta	—	—	—	—	3) 2	—	4) 6	—	5) 6	—	6) 15	—	4) 7	—	7) 3	—	4) 9	—	—	—	8) 48	—	8) 48
<i>Syntymäpaikka</i>																							
Helsinki	—	—	5	2	3	—	11	5	21	—	27	1	18	2	7	—	2	—	1	—	95	10	105
Helsinkiä ympäröivät kunnat 2)	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	3
Muut Uudenmaan l:n kaupungit	—	—	—	—	1	1	1	1	4	—	2	—	3	—	—	—	1	—	—	—	12	2	14
Muut Uudenmaan l:n maalaiskunnat	—	—	1	1	1	—	5	2	11	1	14	—	9	—	5	3	5	3	4	1	55	11	66
Muut Suomen kaupungit	—	—	3	2	4	1	12	4	23	5	26	—	16	1	15	2	12	—	5	—	116	15	131
Muut Suomen maalaiskunnat	1) 2	—	4	—	8	9	18	12	53	11	43	9	42	12	16	9	18	3	9	3	213	68	281
Ulkoamat	—	—	—	—	—	—	1	1	3	2	4	—	2	—	2	—	2	—	—	—	15	3	18

1) Näistä 1 alle 18 v. — 2) Huopalahti, Haaga, Oulunkylä, Helsingin maalaiskunta ja Kulosaari. — 3) Näistä 1 vapaaehtoisesti laitoksessa. — 4) S:n 4 — 5) S:n 5. — 6) S:n 7. — 7) S:n 2. — 8) S:n 19.

8. Alkoholistihuoltoon joutuneet henkilöt heidän elämänsä koskevien tietojen mukaan ikäluokittain v. 1944

	Alle 20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40— v.		Kaikki ikäluokat		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Alkoholistihuoltoon joutuneita kaikkiaan	2	—	13	5	17	11	49	25	115	19	313	49	509	109	618
<i>Asui pääasiassa v. 1944</i>															
Kotona	1	—	4	2	5	7	15	10	54	11	146	21	225	51	276
Asukina	—	—	6	3	3	4	14	12	20	8	45	19	88	46	134
Yömajassa	—	—	—	—	2	—	6	2	13	—	64	6	85	8	93
Mualla	1	—	3	—	7	—	14	1	28	—	58	3	111	4	115
<i>Työsuhte huoltovuonna</i>															
Työssä olevia	2	—	11	4	14	10	44	23	108	18	300	46	479	101	580
Työttömiä	—	—	2	1	3	1	4	2	7	1	12	3	28	8	36
Pysyvästi työkyvyttömiä...	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	2
<i>Saanut köyhäinhoitoa v. 1944</i>	—	—	—	—	1	—	5	1	6	1	36	4	48	6	54
<i>Saanut köyhäinhoitoa ennen huoltoon joutumisestaan ....</i>	—	—	4	—	4	1	19	11	44	5	137	25	208	42	250
<i>Käsitelty irtolaisuudesta (herjuusta) ennen v. 1944</i>															
Ei käsitelty	2	—	13	5	15	9	43	19	101	14	255	33	429	80	509
Varoitettu	—	—	—	—	1	2	2	3	8	1	33	3	44	9	53
Toimitettu kotikuntaan	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	9	—	13	—	13
Määrätty yleiseen työhön .	—	—	—	—	—	—	1	3	6	4	16	13	23	20	43
<i>Rikollisuus</i>															
Tuomittu 0 kertaa	2	—	10	3	13	11	32	21	89	18	228	38	374	91	465
» 1 kerran	—	—	3	2	2	—	4	3	14	1	42	7	65	13	78
» 2 kertaa	—	—	—	—	1	—	8	—	5	—	13	1	27	1	28
» 3 »	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	12	2	15	3	18
» 4— »	—	—	—	—	1	—	3	—	6	—	18	1	28	1	29
<i>Tuomittu v. 1944 .....</i>	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	2	1	3
<i>Pidätetty juopumuksesta v. 1944</i>															
Koko vuonna 0 kertaa	—	—	3	1	7	2	15	2	33	2	74	11	132	18	150
» » 1—2 »	—	—	5	—	4	2	17	5	28	7	90	13	144	27	171
» » 3— »	2	—	5	4	6	7	17	18	54	10	149	25	233	64	297
<i>Huoltoon jouduttuaan</i>															
« 0 kertaa	2	—	10	3	10	10	26	12	68	9	169	27	285	61	346
1—2 »	—	—	2	1	4	—	16	6	27	9	91	13	140	29	169
3— »	—	—	1	1	3	1	7	7	20	1	53	9	84	19	103
<i>Sairasti sukupuolitautia v. 1944</i>	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	—	1	3	3	6
<i>Sairasti keuhkotautia v. 1944</i>	—	—	—	—	1	—	2	1	5	1	6	—	14	2	16

9. Juopumuksesta pidätettyjen Helsingissä asuvien henkilöiden juopumuspidätykset kuukausittain ja viikonpäivittäin v. 1944

Kuukausi	Miesten	Naisten	Yhteensä	Miestä kohden	Naista kohden	Viikonpäivä	Miesten	Naisten	Yhteensä
Tammikuu	853	238	1 091	1.65	1.20	Maanantai	1 161	272	1 433
Helmikuu	567	153	720	1.54	1.26	Tiistai	1 158	261	1 419
Maaliskuu	807	224	1 031	1.58	1.20	Keskiviikko	1 259	304	1 563
Huhtikuu	819	203	1 022	1.59	1.22	Torstai	1 296	304	1 600
Toukokuu	720	191	911	1.59	1.21	Perjantai	1 427	380	1 807
Kesäkuu	624	165	789	1.58	1.15	Lauantai	1 670	367	2 037
Heinäkuu	321	99	420	1.58	1.15	Sunnuntai	1 202	299	1 501
Elokuu	781	208	989	1.43	1.14				
Syyskuu	681	167	848	1.60	1.21	Koko vuosi	9 173	2 187	11 360
Lokakuu	766	183	949	1.56	1.12				
Marraskuu	450	107	557	1.67	1.14				
Joulukuu	1 784	249	2 033	1.66	1.20				
Koko vuosi	9 173	2 187	11 360	1.60	1.33				

10. Juopumuksesta pidätetyt Helsingissä asuvat henkilöt iän, syntymäpaikan ja pidätyskertojen lukumäärän mukaan v. 1944

	Alle 18 v.		18—20 v.		21—24 v.		25—29 v.		30—34 v.		35—39 v.		40—44 v.		45—49 v.		50—54 v.		55—59 v.		60— v.		Kaikki		
	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	M.sp.
Pidätettyjä eri henkilöitä ...	41	7	131	57	320	132	475	210	698	245	1 034	201	1 117	145	715	82	563	70	425	19	250	25	5 769	1 193	6 962
<i>Syntymäpaikka</i>																									
Helsinki	13	5	46	17	93	25	108	25	130	42	190	31	220	18	123	11	91	13	78	1	36	2	1 128	190	1 318
Muut Suomen kaupungit ...	12	—	21	8	79	29	90	35	162	52	256	51	252	29	165	13	144	9	107	3	61	2	1 349	231	1 580
Suomen kauppalat	4	—	11	5	8	4	16	3	25	1	30	6	24	1	24	1	8	3	7	1	24	—	181	25	206
» maaseutu	12	2	50	27	130	73	248	146	363	144	535	109	592	93	389	51	306	42	222	14	123	19	2 970	720	3 690
Ulkomaat	—	—	3	—	8	—	10	1	15	6	22	4	25	4	13	5	14	3	11	—	6	2	127	25	152
Tuntematon	—	—	—	—	2	1	3	—	3	—	1	—	4	—	1	1	—	—	—	—	—	—	14	2	16
<i>Pidätyskertojen luku 1944</i>																									
1 kerta	30	7	108	47	252	93	355	142	532	158	732	138	794	92	489	46	415	50	331	11	210	13	4 248	797	5 045
2 kertaa	9	—	16	6	44	18	75	37	93	37	140	29	142	28	115	14	87	10	65	3	22	4	808	186	994
3 »	1	—	6	2	16	7	27	13	32	22	64	12	77	6	36	13	34	2	15	3	6	3	314	83	397
4 »	1	—	1	1	2	8	7	8	28	12	42	8	31	6	23	3	10	—	6	—	1	4	152	50	202
5 »	—	—	—	1	4	2	4	5	5	3	26	4	29	5	15	2	7	2	3	—	3	—	96	24	120
6—9 »	—	—	—	—	2	3	4	5	7	8	22	7	32	7	25	4	9	3	2	2	6	1	109	40	149
10— »	—	—	—	—	1	3	—	1	5	8	3	12	1	12	—	1	3	3	—	2	—	—	42	13	55
<i>Pidätetyistä henkilöistä oli</i>																									
Syyteeseen asetettuja	11	—	22	4	34	14	52	18	95	30	168	16	231	18	151	13	98	11	51	4	33	1	946	129	1 075
Ei ennen pidätettyjä	28	5	57	38	150	70	199	106	192	100	236	74	234	45	133	22	102	21	66	6	53	9	1 450	496	1 946
Alkoholisteina rekisteröi- tyjä	1	—	1	—	17	8	48	22	78	30	225	18	232	13	152	19	74	21	43	4	31	6	902	141	1 043
Irtolaisina rekisteröityjä	—	2	—	11	1	42	4	58	12	66	14	47	10	32	11	17	7	7	4	6	5	3	68	291	359
Kaikkiaan pidätyskertoja ...	55	7	162	74	428	223	708	344	1 014	480	1 748	376	1 940	290	1 330	160	847	141	590	40	351	52	9 173	2 187	11 360
Näistä johti syyteeseen	12	—	24	4	38	15	63	24	120	34	203	20	316	28	183	15	123	16	58	5	43	2	1 183	163	1 346

11. Katsaus köyhäinhoitoa varten asetettujen huoltokansliain kansliatyöhön v. 1944

	Vastaanotettuja anomuksia	Evätyjen anomusten ilmoituksia	Läheteitä huoltolautakunnan alaisiin			Maksusitoumuksia		Lääke- ja sairaanhoitotarvikemääräyksiä	Annettuja kotiaavutuksia	Suoritettuja maksuja hoitokoteihin	Suoritettuja laitoshoidomaksuja	Suoritettuja matkaym. avustuksia	Annettuja hantansavustuksia	Annettuja varattomustodistuksia	Annettuja muita todistuksia	Muita asioita	Asioita yhteensä
			kunnallis-kotiin	työlaitoksiin	työtuppiin	sairaaloihin	muihin laitoksiin										
<i>Kansliat</i>																	
I	3 647	103	—	—	—	86	—	665	4 907	—	—	—	20	497	1 274	1 522	12 721
II	4 082	54	—	—	—	93	—	979	5 768	—	—	30	162	708	256	12 132	
III	3 034	131	—	—	—	93	—	676	5 652	—	—	23	465	1 357	614	12 045	
IV	4 015	191	—	—	—	76	—	1 575	4 727	—	—	23	1 168	316	644	12 735	
V	5 193	64	—	—	—	116	—	1 010	5 244	—	—	29	1 413	365	1 061	14 495	
VI	3 784	205	319	24	36	320	384	312	5 204	18	2 673	16	91	—	1 362	14 986	
Yhteensä	23 755	748	319	24	36	784	384	5 217	31 502	18	2 673	16	216	3 943	4 020	5 459	79 114
<i>Kuukausi</i>																	
Tammikuu	2 326	70	44	4	3	90	19	493	3 390	1	201	3	16	413	272	522	7 867
Helmikuu	2 523	71	62	2	7	99	23	443	3 369	—	114	2	24	431	394	505	8 069
Maaliskuu	2 555	68	41	—	—	99	141	643	2 703	6	140	—	27	625	525	547	8 120
Huhtikuu	1 899	64	16	—	—	60	49	414	2 274	—	351	1	27	302	393	455	6 305
Toukokuu	2 039	60	9	—	—	67	18	356	2 160	—	226	—	38	229	382	358	5 942
Kesäkuu	1 498	51	16	—	—	46	35	401	2 312	5	220	2	15	405	227	317	5 550
Heinäkuu	1 786	58	10	—	—	49	15	463	2 218	—	333	—	12	181	336	419	5 880
Elokuu	1 825	39	12	1	5	35	7	344	2 086	1	234	—	11	211	308	346	5 465
Syyskuu	1 746	76	10	4	2	50	2	381	2 179	3	204	2	9	230	398	447	5 743
Lokakuu	1 957	47	37	6	3	69	17	433	2 560	1	361	3	17	251	223	450	6 435
Marraskuu	1 915	83	28	2	1	75	5	396	3 080	—	153	2	12	362	220	593	6 927
Joulukuu	1 686	61	34	5	15	45	53	450	3 171	1	136	1	8	303	342	500	6 811
Yhteensä	23 755	748	319	24	36	784	384	5 217	31 502	18	2 673	16	216	3 943	4 020	5 459	79 114